

NARODNE NOVINE

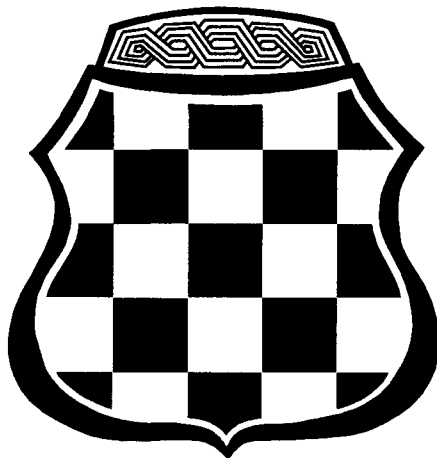
HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Službeno glasilo

GODIŠTE III

BROJ 4

LIVNO, 27. OŽUJKA 1998. god.

PREGLED SADRŽAJA

SKUPŠTINA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

- 47. **Odluka** o proglašenju Zakona o upravi ..77
- 48. **Zakon** o upravi78
- 49. **Odluka** o proglašenju Zakona o lokalnoj samoupravi 89
- 50. **Zakon** o lokalnoj samoupravi..... 89
- 51. **Odluka** o proglašenju Zakona o šumama ..95
- 52. **Zakon** o šumama95
- 53. **Odluka** o imenovanju sudaca porotnika Županijskog suda 113
- 54. **Odluka** o mirovanju zastupničkih mandata i utvrđivanju zamjenika zastupnika..... 113
- 55. **Zakon** o izmjenama Zakona o prekršajima..... 114
- 56. **Odluka** o proglašenju Zakona o osnovnom školstvu..... 114
- 57. **Zakon** o osnovnom školstvu 114

OGLASNI DIO - UPIS U SUDSKI REGISTAR

- 1. " S.D.C.-RADIUS" d.j.o. LIVNO 123
- 2. " KRIVIĆ" d.j.o. LIVNO..... 124
- 3. " PERLA" d.o.o. LIVNO 125
- 4. " MALI GALEČIĆ" d.o.o.

- TOMISLAVGRAD 125
- 5. " B E M" d.j.o. LIVNO 125
- 6. " GALIĆ COMMERCE" d.j.o. KUPRES .. 126
- 7. " NAŠA OGNJIŠTA" d.j.o. TOMISLAVGRAD 126
- 8. " ALFA PLAST" TOMISLAVGRAD 126
- 9. " ŠVABIĆ" d.j.o. TOMISLAVGRAD 126
- 10. " GORJE" d.j.o. GLAMOČ..... 127
- 11. " EUROSERVIS" d.o.o. LIVNO 127
- 12. " KOKOLO" s p.o. TOMISLAVGRAD..... 127
- 13. " TURBO-SOUND" d.j.o. LIVNO 127

* * *

SKUPŠTINA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Na temelju članka 35. Ustava Hercegbosanske županije donosim

ODLUKU

o proglašenju Zakona o upravi

Proglašavam Zakon o upravi, koji je donijela Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine u Tomislavgradu.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Bosna i Hercegovina
 Federacija BiH
Hercegbosanska županija
 Župan
 Broj: 02-83/98
 Kupres, 25. ožujka 1998. g.

Župan
Mirko Baković

* * *

Na temelju članka 26. e Ustava Hercegbosanske županije ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 3/96), a na prijedlog Vlade Hercegbosanske županije, Skupština Hercegbosanske županije na Sjednici donijela je

ZAKON O UPRAVI

I. OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se položaj, organizacija, ovlaštenja i obveze organa uprave i drugih organa Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Županija) i općina na području Županije (u daljnjem tekstu: općina) i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad tih organa.

Članak 2.

Poslove uprave iz okvira nadležnosti utvrđenih Ustavom i Zakonom u Županiji i općini obavljaju organi uprave Županije, županijske upravne ustanove i općinski načelnik.

Odredene poslove uprave iz okvira nadležnosti Županije, odnosno općine, utvrđen Ustavom i Zakonom, obavljaju i drugi organi.

U ostvarivanju funkcija uprave iz okvira nadležnosti Županije, odnosno općine, određene poslove obavljaju institucije koje imaju javna ovlaštenja kada im je to povjereno Zakonom i propisom općinskog vijeća.

Članak 3.

Rad organa uprave je javan ukoliko za određene iznimne situacije nije drugačije određeno.

Članak 4.

Organi iz članka 2. ovog Zakona izvješćuju javnost o svom radu davanjem informacija sredstvima informiranja, izdavanjem službenih publikacija, određivanjem konferencija rukovoditelja županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova, odnosno općinskog načelnika sa predstav-

nicima sredstava javnog informiranja i osiguranjem drugih uvjeta za upoznavanjem javnosti sa radom županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova, odnosno općinskog načelnika.

Članak 5.

Organi iz članka 2. ovog Zakona obvezni su na zahtjev sredstava javnog informiranja, poduzeća (društava), ustanova i drugih pravnih osoba pružati izvješća i davati podatke o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti koja su od neposrednog interesa za rad sredstava javnog informiranja, poduzeća (društva), ustanova i drugih pravnih lica.

Podatke i izvješća o radu organa iz prethodnog stavka daje rukovoditelj županijskog organa uprave, županijske upravne ustanove, odnosno općinski načelnik, ili službenik koga ovlasti rukovoditelj županijskog organa uprave, županijske upravne ustanove, odnosno općinski načelnik.

Županijski organ uprave, županijske upravne ustanove, odnosno općinski načelnik uskratit će davanje podataka ako podaci predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu.

II. ODNOS ORGANA IZVRŠNE VLASTI ŽUPANIJE I ŽUPANIJSKIH ORGANA UPRAVE I ŽUPANIJSKIH UPRAVNIH USTANOVA

a) Odnos Vlade Županije, županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova prema Županu.

Članak 6.

Radi ostvarivanja funkcija izvršne vlasti iz nadležnosti Župana, Vlade Županije, županijski organi uprave i županijske upravne ustanove dostavljaju Županu informacije i izvješća o pitanjima iz svoje nadležnosti i podatke, spise i drugu dokumentaciju koja je potrebna za izvršavanje nadležnosti Župana kao i izvješća o svom radu i o stanju u oblastima iz njihove nadležnosti, na vlastitu inicijativu ili njegovo traženje.

b) Odnos županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova prema Vladi Županije

Članak 7.

U cilju osiguranja provođenja županijske politike i izvršavanja županijskih zakona, Vlade Županije, u vezi s tim utvrđuje zadatke županijskim organima uprave i županijskim upravnim ustanovama, daje zadatke u svezi predlaganja i davanja preporuka u pogledu propisa iz okvira nadležnosti županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova, nalaže i povjerava županijskim organima uprave izdavanje uputstava, instrukcija, naredbi i donošenje propisa, radi osiguranja

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

izvršavanja zakona iz nadležnosti županijskih organa uprave i nalaže i povjerava izvršavanje drugih zadataka županijskim organima uprave i županijskim upravnim ustanovama.

Članak 8.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove obvezne su da u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti izvršavaju i poslove koje im, u skladu sa Ustavom i Zakonom, povjeri predsjednik Vlade Županije.

Članak 9.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove obvezne su Vladi Županije dostavljati izvješća o svome radu i o stanju u oblastima iz njihove nadležnosti, kao i podatke, spise i drugu dokumentaciju koja je potrebna za rad Vlade Županije.

Članak 10.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove mogu od Vlade Županije tražiti uputstva i smjernice o određenim pitanjima provođenja županijske politike i izvršavanja županijskih zakona i drugih propisa.

Članak 11.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove mogu Vladi Županije predlagati razmatranje određenih pitanja iz svoje nadležnosti i davati joj prijedloge za poduzimanje potrebitih mjera.

III. OSNIVANJE ORGANA UPRAVE I DRUGIH ORGANA**1. Osnivanje županijskih organa uprave, županijskih upravnih ustanova i drugih županijskih organa****Članak 12.**

Županijski organi uprave, županijske upravne ustanove i drugi županijski organi osnivaju se i njihove nadležnosti se utvrđuju županijskim zakonom u skladu sa ovim Zakonom.

Članak 13.

Za vršenje upravnih i drugih stručnih poslova iz okvira prava i dužnosti Županije obrazuju se županijska ministarstva, županijski inspektorati i županijske uprave, kao županijski organi uprave.

Za vršenje određenih stručnih i drugih poslova iz okvira prava i dužnosti Županije i s njima

povezanih upravnih poslova obrazuju se županijski zavodi, županijske direkcije i druge županijske upravne ustanove.

Članak 14.

Županijsko ministarstvo osniva se za obavljanje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Županije u oblastima u kojima županijski organi uprave, u cjelini i u većem obujmu, neposredno provode politiku i izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje zakona i drugih propisa i odgovaraju za njihovo izvršavanje.

Članak 15.

Županijski inspektorat osniva se za obavljanje poslova neposrednog nadzora nad izvršavanjem propisa u oblasti u kojima su županijska ministarstva nadležna za izvršavanje zakona i drugih propisa.

Članak 16.

Županijska uprava osniva se za obavljanje određenih upravnih i stručnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtjeva posebnu organiziranost i samostalnost u radu.

Članak 17.

Županijski zavod osniva se za vršenje određenih stručnih i drugih poslova koja pretežno zahtjevaju primjenu stručnih i naučanih metoda rada i s njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtjeva posebno organiziranje i samostalnost u radu.

Članak 18.

Županijska direkcija osniva se za vršenje određenih stručnih poslova pretežno gospodarskog karaktera i s njima povezanih upravnih poslova, čija priroda i način izvršavanja zahtjevaju posebnu organiziranost i samostalnost u radu.

Članak 19.

Županijske upravne ustanove imaju svojstvo pravne osobe ako županijskim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 20.

U sastavu ministarstva mogu se osnivati županijske uprave, županijski inspektorati i županijske upravne ustanove (u daljnjem tekstu: županijske uprave, odnosno inspektorati i ustanove) ako je to potrebno zbog međusobne povezanosti poslova iz

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

nadležnosti županijskog ministarstva i županijske uprave, županijskog inspektorata, odnosno županijske upravne ustanove i kad je, pored određenog stupnja samostalnosti u vršenju poslova iz nadležnosti uprave, inspektorata, odnosno upravne ustanove potrebno osigurati usmjeravanje i nadzor u obavljanju poslova tih uprava, inspektorata i upravnih ustanova od strane županijskog ministarstva.

Članak 21.

U poslovima iz nadležnosti županijske uprave, županijskog inspektorata i županijske upravne ustanove u sastavu, županijski ministar donosi propise i opće akte za izvršavanje županijskih zakona i vrši nadzor nad njenim radom, a ostale poslove iz svoje nadležnosti županijska uprava, županijski inspektorat i upravna ustanova u sastavu vrši samostalno.

U vršenju nadzora iz prethodnog stavka, županijski ministar ima ovlaštenja:

1. rješavati u upravnom postupku o pravnim sredstvima protiv upravnih akata županijske uprave, županijskog inspektorata i upravne ustanove u sastavu, ako zakonom nije određeno da o tome rješava drugi organ,
2. davati suglasnost na akte županijske uprave, županijskog inspektorata i županijske upravne ustanove u sastavu, donesene izvan upravnog postupka, kada je to zakonom određeno,
3. tražiti izvješća i obavještenja o radu županijske uprave, županijskog inspektorata i županijske upravne ustanove u sastavu, u svezi izvršavanja poslova iz njihove nadležnosti,
4. odrediti izvršenje pojedinih zadataka iz nadležnosti županijske uprave, županijskog inspektorata i županijske upravne ustanove u sastavu i rokove za njihovo izvršenje.

Županijske uprave, županijski inspektorati i županijske upravne ustanove iz stavka 1. ovog članka, u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti ostvaruju suradnju sa drugim organima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim osobama, a odnose prema Vladi Županije, Županu i Skupštini Županije, ostvaruju preko ministra koji rukovodi ministarstvom u čijem se sastavu nalaze.

Članak 22.

Unutarnja organizacija županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova utvrđuje se pravilnikom.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji donosi rukovoditelj županijskog organa uprave, odnosno županijske upravne ustanove, uz suglasnost Vlade Županije.

Unutarnja organizacija županijske uprave, županijskog inspektorata i županijske upravne ustanove u sastavu ministarstva utvrđuje se, kao poseban dio, pravilnikom o unutarnjoj organizaciji županijskog ministarstva u čijem se sastavu nalazi.

Pravilnici o unutarnjoj organizaciji iz ovog članka ne objavljuju se u službenom glasilu Hercegbosanske županije.

Članak 23.

Županijski organi uprave za vršenje određenih upravnih i drugih stručnih poslova u cilju njihovog efikasnijeg i racionalnijeg obavljanja, ili kad to zahtjeva poseban karakter pojedinih poslova iz njihovog djelokruga, mogu obrazovati organizacione jedinice i van svog sjedišta.

Propisom Vlade Županije bliže se uređuje način organiziranja, osiguravanja uvjeta za rad i druga pitanja od značaja za rad organizacionih jedinica iz prethodnog stavka.

Članak 24.

Vlada Županije osniva stručne, tehničke i druge zajedničke službe za obavljanje određenih poslova za potrebe Skupštine Županije i Župana, uz njihovu suglasnost, svoje potrebe i potrebe županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova i utvrđuje njihov djelokrug.

Aktom o osnivanju službe iz prethodnog stavka može se, ako to priroda poslova zahtjeva, odrediti da služba ima svojstvo pravne osobe.

Vlada Županije može osnivati određene službe i druga tijela za suradnju sa međunarodnim organizacijama u skladu sa obavezama preuzetim međunarodnim ugovorima, i odrediti njihov djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti.

IV. RUKOVOĐENJE ORGANIMA UPRAVE I DRUGIM ORGANIMA**1. Rukovođenje, imenovanje i odgovornost rukovoditelja županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova****a) Rukovođenje županijskim organima uprave i županijskim upravnim ustanovama****Članak 25.**

Županijskim ministarstvom rukovodi županijski ministar, a županijskim inspektoratom glavni županijski inspektor.

Ministar, odnosno glavni županijski inspektor rukovodi, koordinira i nadzire aktivnosti županijskog ministarstva, odnosno županijskog inspektorata, provodi županijsku politiku, izvršava zakone i druge propise iz okvira nadležnosti svog ministarstva, odnosno inspektorata, izvršava zadatke

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

koje mu odredi predsjednik Vlade i obavlja druge poslove utvrđene Ustavom i Zakonom.

Županijski ministar, odnosno glavni županijski inspektor, pomaže predsjedniku Vlade u provođenju politike i u izvršavanju zakona i drugih propisa.

Članak 26.

Ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, imenuje Župan, po obavljenoj konzultaciji s predsjednikom Vlade, a potvrđuje Skupština Županije.

Ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, smjenjuje Župan na prijedlog predsjednika Vlade.

Članak 27.

Ministar, odnosno glavni županijski inspektor, može imati zamjenika.

Zamjenik ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, pomaže ministru, odnosno glavnom županijskom inspektoru, u provođenju politike i u izvršavanju zakona i drugih propisa, kao i obavljanju ostalih funkcija ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, utvrđenih Ustavom i Zakonom.

Zamjenik ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, zamjenjuje ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, ukoliko ovaj nije u mogućnosti obavljati svoja ovlaštenja i obveze ili ako je mjesto ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora, upražnjeno, dok novi ministar, odnosno glavni županijski inspektor, ne preuzme dužnost.

Članak 28.

Zamjenik ministra, odnosno zamjenik glavnog županijskog inspektora, se imenuje i smjenjuje na način predviđen za imenovanje i smjenjivanje ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora.

Članak 29.

Radom samostalne županijske uprave i županijske upravne ustanove rukovodi direktor.

Direktor, pored poslova predviđenih Zakonom, pomaže predsjedniku Vlade u provođenju politike i u izvršavanju zakona i drugih propisa i izvršava zadatke koje mu odredi predsjednik Vlade.

Članak 30.

Direktor samostalne županijske uprave i županijske upravne ustanove može imati zamjenika.

Direktora i zamjenika direktora samostalne županijske uprave i županijske upravne ustanove

imenuje Župan, po obavljenoj konzultaciji s predsjednikom Vlade, a imenovanje potvrđuje Skupština Županije.

Direktora smjenjuje Župan, na prijedlog predsjednika Vlade.

Članak 31.

Radom županijske uprave i županijske upravne ustanove u sastavu ministarstva rukovodi direktor.

Radom županijskog inspektorata u sastavu ministarstva rukovodi glavni županijski inspektor.

Direktora, odnosno glavnog županijskog inspektora, iz ovog članka, postavlja i smjenjuje Vlada Županije na prijedlog ministra u čijem se sastavu nalazi županijska uprava odnosno upravna ustanova.

Članak 32.

U slučaju da direktor samostalne županijske uprave i županijske upravne ustanove nije u mogućnosti da obavlja svoja ovlaštenja i obveze ili ako je mjesto direktora upražnjeno, zamjenjuje ga zamjenik direktora.

U slučajevima iz prethodnog stavka, direktora županijske uprave i županijske upravne ustanove i županijskog inspektorata u sastavu, zamjenjuje rukovodeći službenik kojeg odredi ministar.

b) Odgovornost ministra i njegovog zamjenika, glavnog županijskog inspektora i njegovog zamjenika i direktora županijske uprave i županijske upravne ustanove

Članak 33.

Ministar i zamjenik ministra, odnosno glavni županijski inspektor i zamjenik glavnog županijskog inspektora, za svoj rad odgovaraju predsjedniku Vlade.

Ministar, odnosno glavni županijski inspektor, odgovara Vladi Županije za izvršenje zaključaka Vlade Županije.

Članak 34.

Direktor i zamjenik direktora samostalne županijske uprave i županijske upravne ustanove, za svoj rad odgovaraju predsjedniku Vlade.

Direktor županijske uprave, glavni županijski inspektor i direktor županijske upravne ustanove u sastavu, za svoj rad odgovaraju ministru u čijem se sastavu nalazi ta uprava, inspektorat i upravna ustanova.

Članak 35.

Ministar i zamjenik ministra, glavni županijski inspektor i zamjenik glavnog županijskog inspek-

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

tora, direktor i zamjenik direktora, mogu podnijeti ostavku.

Ministar i zamjenik ministra, glavni županijski inspektor i zamjenik glavnog županijskog inspektora, ostavku podnose Županu.

Direktor i zamjenik direktora samostalne uprave, odnosno upravne ustanove, ostavku podnose Županu a uprave i upravne ustanove u sastavu, Vladi Županije. Glavni županijski inspektor inspektorata u sastavu ostavku podnosi Vladi Županije.

U slučaju podnošenja ostavke, licima iz stavka 1. ovog članka funkcija prestaje najkasnije 30 dana od dana njenog podnošenja.

Članak 36.

Ministar, zamjenik ministra, glavni županijski inspektor, zamjenik glavnog županijskog inspektora, direktor i zamjenik direktora, ostvaruju svoja prava i obveze iz radnog odnosa shodno propisima o radnim odnosima koji se primjenjuju na službenike i namještenike organa uprave ako Zakonom nije drugačije određeno.

Plaće ministra, zamjenika ministra, glavnog županijskog inspektora, direktora i zamjenika direktora, uređuju se propisima Skupštine Županije.

c) Rukovodeći službenici u županijskim organima uprave i županijskim upravnim ustanovama**Članak 37.**

U rukovođenju pojedinim područjima rada županijskom ministru i glavnom županijskom inspektoru pomažu rukovodeći službenici.

U županijskom ministarstvu se mogu postavljati kao rukovodeći službenici: tajnik ministarstva, pomoćnik ministra, glavni županijski inspektor, zamjenik ministra i savjetnici ministra.

U županijskom inspektoratu može se postavljati kao rukovodeći službenik pomoćnik glavnog županijskog inspektora.

U samostalnoj županijskoj upravi i županijskoj upravnoj ustanovi može se postavljati kao rukovodeći službenik (pomoćnik direktora, a u županijskoj upravi i županijskoj upravnoj ustanovi u sastavu, savjetnik direktora).

Članak 38.

Tajnik ministarstva neposredno rukovodi složenijim poslovima u jednoj ili više oblasti rada ili s više organizacionih jedinica i vrši druge poslove koje mu odredi ministar.

Pomoćnik ministra, pomoćnik glavnog županijskog inspektora, odnosno direktora, rukovodi određenom organizacijskom jedinicom i vrši druge poslove iz određene oblasti koje mu odredi

ministar, glavni županijski inspektor, odnosno direktor.

Savjetnik ministra vrši složenije poslove iz određene oblasti koji zahtijevaju posebnu stručnost i samostalnost u radu.

Glavni županijski inspektor neposredno organizira i rukovodi radom županijskih inspektora u određenoj oblasti inspeksijskog nadzora iz nadležnosti županijskog organa uprave.

Članak 39.

Rukovodeće službenike iz stavka 1., 2., 3. i 4. prethodnog članka bez natječaja postavlja i smjenjuje Vlada Županije na prijedlog ministra, odnosno glavnog županijskog inspektora.

Pomoćnik direktora iz stavka 4. članka 37. ovog Zakona, bez natječaja, postavlja i smjenjuje Vlada Županije na prijedlog direktora, a savjetnika direktora iz stavka 4. članka 37. ovog Zakona, bez natječaja, postavlja i smjenjuje ministar u čijem se sastavu nalazi županijska uprava, odnosno županijska upravna ustanova.

Članak 40.

Rukovodeći službenici za svoj rad odgovaraju ministru, glavnom županijskom inspektoru, odnosno direktoru samostalne županijske uprave ili županijske upravne ustanove.

Članak 41.

Tajnika ministarstva, savjetnika ministra, pomoćnika glavnog županijskog inspektora i direktora uprava i upravnih organizacija u sastavu ministarstva postavlja Vlada Županije na prijedlog ministra.

Ostale rukovodeće djelatnike i djelatnike sa posebnim ovlaštenjima postavlja ministar.

V. OPĆINSKA UPRAVA**Članak 42.**

Za obavljanje poslova lokalne samouprave i upravnih poslova iz samoupravnog djelokruga općine, kao i poslova državne uprave prenesenih od stare Županije ili Federacije, u općini se osniva jedinstveni općinski organ uprave, na način i u skladu sa kriterijima utvrđenim Zakonom.

Članak 43.

U okviru općinskog organa uprave vrstu i broj općinskih službi za upravu utvrđuje općinsko vijeće, u zavisnosti od veličine općine, broja stanovnika, obima i značaja zadataka iz nadležnosti općine i poslova prenesenih od strane Županije ili

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Federacije, a u skladu sa Zakonom i drugim propisima, na način da se osigura zakonito, racionalno i efikasno izvršenje funkcija uprave.

Članak 44.

Unutarnju organizaciju općinskih službi za upravo utvrđuje općinski načelnik.

Općinski načelnik je dužan da unutarnju organizaciju općinskih službi za upravo, za izvršenje poslova koje mu prenese Županija organizira u skladu sa instrukcijama nadležnog županijskog organa uprave.

Članak 45.

Općinskim organom uprave rukovodi općinski načelnik.

U rukovođenju općinskim organom uprave općinskom načelniku pomažu rukovodeći službenici.

Članak 46.

Rukovodeći službenici iz prethodnog članka su pomoćnici, tajnici i savjetnici.

Članak 47.

Pomoćnik općinskog načelnika neposredno rukovodi određenom općinskom službom za upravo i vrši druge poslove iz određene oblasti iz koje mu odredi općinski načelnik.

Tajnik općinskog načelnika neposredno rukovodi složenijim poslovima u jednoj ili više oblasti rada ili s više organizacijskih jedinica i vrši druge poslove koje mu odredi općinski načelnik.

Savjetnik općinskog načelnika vrši složenije poslove iz određene oblasti koji zahtijevaju posebnu stručnost i samostalnost u radu.

Članak 48.

Rukovodeće službenike, bez natječaja, postavlja i smjenjuje općinski načelnik.

Rukovodeći službenici za svoj rad odgovaraju općinskom načelniku.

Članak 49.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji općinskog organa uprave utvrđuju se radna mjesta rukovodećih službenika, poslovi koje rukovodeći službenici obavljaju i uvjeti za njihovo obavljanje, kao i njihova ovlaštenja u vršenju službe.

Članak 50.

Rukovodeći službenici ostvaruju svoja prava, obveze i odgovornosti iz radnog odnosa shodno

propisima o radnim odnosima koji se primjenjuju na službenike i namještenike organa uprave, ako Zakonom nije drugačije određeno.

Članak 51.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove donose provedbene propise iz svoje nadležnosti u cilju omogućavanja izvršavanja županijskih zakona i drugih županijskih propisa, općine i pojedinačne akte.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove mogu donositi provedbene propise, odnosno opće i pojedinačne akte, samo kad su za to izričito ovlašteni zakonom i u granicama datih ovlaštenja.

Članak 52.

Opći akti su: pravilnik, uputstva, instrukcije i zapovjedi (u daljnjem tekstu: opći akti).

Pravilnikom se razrađuju pojedine odredbe županijskog zakona ili propisa vlade Županije, radi osiguranja odgovarajuće primjene tih zakona i propisa.

Uputstvom se propisuje način rada u obavljanju određenih poslova uprave iz nadležnosti županijskog organa uprave, odnosno županijske upravne ustanove.

Instrukcijom se bliže utvrđuju pravila i upute za rad na provođenju i primjeni određenih županijskih zakona i drugih županijskih propisa.

Zapovjedi se zapovjeda ili zabranjuje postupanje u određenoj situaciji koja ima opći značaj.

Opći akti iz ovog članka objavljuju se u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije", ako su od značaja za ostvarivanje prava i dužnosti građana.

Članak 53.

U odlučivanju u upravnom postupku, kao i u drugim slučajevima predviđenim Zakonom, ministar, direktor županijske uprave i županijske upravne ustanove, donose rješenja i druge pojedinačne akte.

Članak 54.

Provedbene propise, opće i pojedinačne akte ministarstva županijske uprave, odnosno županijske upravne ustanove, donosi ministar, direktor županijske uprave, odnosno županijske upravne ustanove.

Ministar iz prethodnog stavka može ovlastiti svoje zamjenike, rukovodeće službenike ili pojedinačne službenike da donesu pojedinačne akte, o čemu donosi posebno rješenje.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

VI. ODNOSI ŽUPANIJSKIH ORGANA UPRAVE I ŽUPANIJSKIH UPRAVNIH USTANOVA PREMA FEDERALNIM ORGANIMA UPRAVE I FEDERALNIM USTANOVAMA**Članak 55.**

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove obvezne su, u skladu sa federalnim Zakonom, izvještavati federalne organe uprave i federalne ustanove o izvršavanju federalne politike i federalnih zakona i drugih federalnih propisa i međunarodnih ugovora čije je izvršenje preneseno na Županiju i na njihovo traženje dostaviti im potrebite podatke, spise i izvješća.

Članak 56.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove dužni su postupiti po instrukcijama federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kad se radi o izvršavanju politike, propisa i međunarodnih ugovora iz prethodnog članka.

VII. ODNOS ŽUPANIJSKIH ORGANA UPRAVE I ŽUPANIJSKIH UPRAVNIH USTANOVA PREMA OPĆINSKOM NAČELNIKU**Članak 57.**

Odnosi između županijskih organa uprave i županijskih upravnih ustanova i općinskog načelnika, u poslovima izvršavanja županijske politike i županijskih zakona i drugih županijskih propisa iz isključive nadležnosti Županije i međunarodnih ugovora, kad je izvršavanje te politike tih propisa, odnosno međunarodnih ugovora u skladu sa Zakonom, preneseno na općinu, zasnivaju se na ovlaštenjima i obvezama i na način koji je utvrđen županijskim Zakonom i drugim županijskim propisima, te na uzajamnoj suradnji, međusobnom izvješćivanju, dogovaranju, razmjeni iskustava i stručnoj pomoći.

Članak 58.

U cilju osiguravanja izvršavanja županijske politike i županijskih zakona i drugih propisa, iz okvira nadležnosti iz prethodnog članka, i međunarodnih ugovora koje je zaključio županijski organ uprave, županijski organi uprave i županijske upravne ustanove staraju se o izvršavanju te politike i tih propisa iz međunarodnih ugovora i mogu, u okviru svoje nadležnosti, tražiti od općinskog načelnika podatke i izvješća o izvršenju te politike propisa i međunarodnih ugovora, kao i izvješća o stanju u odgovarajućoj oblasti.

Općinski načelnik obavezan je u skladu sa županijskim zakonom, izvještavati županijske organe uprave i županijske upravne ustanove o izvršenju

županijske politike i županijskih zakona i drugih županijskih propisa i međunarodnih ugovora iz prethodnog stavka i na njihovo traženje dostavljati im potrebite podatke, spise i izvješća.

Članak 59.

Županijski organi uprave i županijske upravne ustanove mogu, ako su za to ovlašteni županijskim Zakonom izdavati općinskom načelniku instrukcije za izvršavanje politike, propisa i ugovora iz prethodnog članka ovog Zakona.

Ako ocijeni da instrukcija iz prethodnog stavka nije u suglasnosti sa utvrđenom županijskom politikom ili županijskim Zakonom ili drugim županijskim propisom, općinski načelnik može podnijeti prigovor Vladi Županije. Prigovor se podnosi preko županijskog organa uprave, odnosno županijskoj upravnoj ustanovi koja je izdala instrukciju, s tim da prigovor ne zadržava izvršenje instrukcije.

Članak 60.

Županijski organi uprave, odnosno županijska upravna ustanova obavezna je da, suglasno ovlaštenjima utvrđenim županijskim zakonom, neposredno izvršava propise i međunarodne ugovore iz članka 57. ovog Zakona, ako općinski načelnik, i pored upozorenja županijskog organa uprave, odnosno županijske upravne ustanove, ne izvršava politiku, propise ili ugovore ili ako bi odlaganje tog izvršenja moglo izazvati teške štetne posljedice.

U slučaju iz prethodnog stavka županijski organi uprave, odnosno županijske upravne ustanove, izvjestit će o tome Vladu Županije, koja će o tome izvjestiti općinsko vijeće, radi dogovorenog otklanjanja uzroka zbog kojih je bilo potrebe da županijski organi uprave, odnosno županijska upravna ustanova neposredno izvršava županijsku politiku, županijske propise ili ugovore.

Članak 61.

Troškove u svezi s neposrednim izvršavanjem politike, propisa i ugovora iz članka 57. ovog Zakona, padaju na teret općine čiji načelnik nije izvršavao tu politiku, propise i ugovore.

Općinski načelnik može podnijeti prigovor Vladi Županije na visinu troškova iz prethodnog stavka, čija je odluka konačna.

Članak 62.

Organi Županije, ako ocijene da su propisi ili drugi opći akti koje je donijelo općinsko vijeće, u suprotnosti sa Ustavom ili Zakonom, upoziriti će na to općinsko vijeće i odrediti rok za usklađivanje propisa ili drugog općeg akta općinskog vijeća.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ukoliko općinsko vijeće u roku iz prethodnog stavka ne izvrši usklađivanje općinskog propisa ili drugog općeg akta, predsjednik Vlade, zamjenik predsjednika Vlade ili Župan pokreće postupak pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti spornog propisa, odnosno općeg akta.

Članak 63.

Općinski načelnik odgovoran je Vladi Županije za zakonito i efikasno obavljanje poslova uprave koji su, u skladu sa zakonom, preneseni na općinu.

U obavljanju poslova uprave iz prethodnog stava, općinski načelnik je dužan da postupi u skladu s općim i pojedinačnim uputama Vlade Županije i instrukcijama iz članka 59. ovog zakona.

VIII. INSPEKCIJSKI NADZOR**1. Zajedničke odredbe o inspekcijskom nadzoru****Članak 64.**

Poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem županijskih zakona i drugih županijskih propisa i općinskih propisa vrše županijski organi uprave, u skladu sa odredbama ovog Zakona i drugih županijskih zakona o inspekcijskom nadzoru.

Članak 65.

Poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti županijskog organa uprave vrše županijski inspektori.

Inspektor može biti lice koji ima završenu odgovarajuću visoku školsku spremu, položen stručni ispit i radno iskustvo od najmanje tri godine, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 66.

O poduzimanju upravnih mjera kojima se naređuje otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti i poduzimanje drugih upravnih mjera i radnji za koje je ovlašten, inspektor donosi rješenje.

Na rješenje iz prethodnog stavka ovlaštena osoba, kod koje je izvršen inspekcijski pregled ima pravo izjaviti žalbu u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

Žalba iz prethodnog stavka izjavljuje se glavnom županijskom inspektoru, odnosno ministru čiji je inspektor donio rješenje.

Rješenje po žalbi mora se donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

Protiv rješenja donijetog po žalbi može se pokrenuti upravni spor kod nadležnog općinskog suda.

Članak 67.

U vršenju inspekcijskog nadzora, županijski inspektor ostvaruje suradnju sa nadležnim općinskim inspektorima u pitanjima koja su od zajedničkog interesa za vršenje inspekcijskog nadzora, i pruža im stručnu pomoć.

2. Upravna inspekcija**Članak 68.**

Poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem ovog Zakona, županijskih zakona koji se odnose na službenike i namještenike - organa uprave, kao i primjeni propisa o uredskom poslovanju, u organima uprave Županije i općine, vrši Županijsko ministarstvo pravosuđa i uprave (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravosuđa i uprave).

Članak 69.

Poslove upravne inspekcije iz prethodnog članka neposredno vrši županijski upravni inspektor.

Za upravnog inspektora iz prethodnog stavka može se postaviti diplomirani pravnik koji ima položen stručni ispit za službenike organa uprave i najmanje 3 godine radnog iskustva na najsloženijim upravnim poslovima.

Članak 70.

Županijski upravni inspektor, u vršenju inspekcijskog nadzora nad izvršavanjem županijskih zakona i drugih propisa iz članka 67. ovog Zakona, vrši nadzor nad:

1. primjenom propisa koji se odnose na organizaciju i način rada organa uprave;
2. radnih odnosa u organima uprave i ispunjavanju uvjeta službenih lica koja rade na poslovima upravnog rješavanja u institucijama koje imaju javna ovlaštenja;
3. pružanju pravne pomoći građanima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim licima u upravnim postupcima;
4. primjenom propisa u uredskom poslovanju.

Članak 71.

Ako županijski upravni inspektor utvrdi nepravilnosti i nedostatke u radu koji proizilaze iz razloga stručne nesposobnosti službenika za obavljanje poslova na koje je raspoređen, predložiti će rukovoditelju organa uprave, upravne ustanove ili

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

institucije, odnosno općinskom načelniku, da tog službenika rasporedi na druge poslove.

Članak 72.

U vršenju inspekcijskog nadzora, županijski upravni inspektor sastavlja zapisnik o izvršenom inspekcijskom pregledu, koji naročito sadrži: utvrđeno činjenično stanje, nepravilnosti i nedostatke u radu.

Primjerak zapisnika županijski upravni inspektor dostavlja rukovoditelju organa uprave, upravne ustanove ili institucije, odnosno općinskom načelniku, a po potrebi i Vladi Županije.

Članak 73.

Ako županijski upravni inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen županijski zakon ili drugi propis, odnosno propis općine, dužan je donijeti rješenje i njime naložiti mjere propisane zakonom.

Članak 74.

Protiv rješenja iz prethodnog članka rukovoditelj organa uprave, odnosno općinski načelnik, kao i rukovoditelj institucije koja ima javna ovlaštenja, može u roku od 8 dana od dana prijema rješenja izjaviti žalbu Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Članak 75.

Građani, poduzeća (društva) i druga pravne osobe imaju pravo da se, radi zaštite svojih prava utvrđenih ovim i drugim županijskim zakonima i drugim propisima, odnosno općinskim propisima, obraćaju usmeno ili pismeno županijskoj upravnoj inspekciji u svim slučajevima ako im se ne pruža pravna pomoć ostvarivanju prava i pravnih interesa i izvršavanje obveza u upravnom postupku.

Županijski upravni inspektor dužan je odmah postupiti po zahtjevu iz prethodnog stavka na način utvrđen zakonom.

IX. SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI**Članak 76.**

Poslove uprave obavljaju službenici.

Na poslovima kojima se omogućava obavljanje poslova uprave (opći, pomoćni i tehnički poslovi) rade namještenici.

Prava, obveze i odgovornosti namještenika uređuju se općim propisom o radu, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 77.

Službenici i namještenici mogu se primati i postavljati samo na slobodna radna mjesta utvrđena pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Službenici i namještenici primaju se i postavljaju na osnovu rješenja ministra, odnosno drugoga odgovarajućeg rukovoditelja u upravi.

Članak 78.

Zabranjeno je ovlašćivanje ili prikraćivanje službenika i namještenika u njihovim pravima zbog političke, nacionalne, rasne, vjerske pripadnosti, pripadnosti polu ili zbog drugih mogućih razlika.

Članak 79.

Povreda službene dužnosti, postupak i organi za vođenje postupka i izricanje stegovnih mjera zbog povrede službene dužnosti uređuje se zakonom.

Članak 80.

Službenici se postavljaju u zvanje i položaj.

Zvanja i položaji službenika, kao i uvjeti za postavljanje službenika, uređuju se zakonom.

Članak 81.

Službenik se može, po potrebi službe, premjestiti na drugo službeničko mjesto, kao i iz jednog u drugi organ uprave ali samo u njegovom zvanju i istom platnom razredu na način i postupak uređen zakonom.

Članak 82.

Kad se službenik premješta u organ uprave čije je sjedište udaljeno više od 30 (alternativa 50) kilometara od mjesta njegovog stanovanja, mora mu se najkasnije u roku od godine dana osigurati smještaj za njega i njegovu obitelj.

Članak 83.

Rješenje o premještanju donosi rukovoditelj organa.

Rješenje o premještanju iz jednog u drugi organ donosi, na osnovu sporazuma, rukovoditelj organa uprave iz kojeg se službenik premješta.

Ako službenik odbije postupiti po rješenju o premještanju, smatra da se da je otkazao službu.

Članak 84.

O pravima i dužnostima službenika i namještenika uprave iz radnog odnosa, na osnovu zakona, drugog propisa i općih akata organa uprave, odlučuje rješenjem rukovoditelj organa uprave, osim kad je zakonom ili odlukom nadležnog organa propisano da odlučuje drugi organ.

Na donošenje i dostavljanje službeniku i namješteniku rješenja iz prethodnog stavka, shodno

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

se primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 85.

Ako službenik ili namještenik smatra da je rješenjem rukovoditelja organa povrijeđeno njegovo pravo, ima tom rukovoditelju da podnese prigovor u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Prigovor odlaže izvršenje rješenja ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 86.

Rješenje rukovoditelja organa uprave doneseno po prigovoru je konačno.

Rukovoditelj organa uprave dužan je donijeti rješenje po prigovoru najkasnije u roku od 30 dana od dana podnesenog prigovora, a ako ne donese rješenje u tom roku smatra se da je prigovor odbijen.

Članak 87.

Protiv rješenja rukovoditelja organa uprave službenik ili namještenik donesenog po prigovoru ima pravo na zaštitu svojih prava kod redovnog suda, odnosno kod drugih zakonom određenih organa.

X. SREDSTVA ZA RAD ORGANA UPRAVE**Članak 88.**

Sredstva za rad organa uprave osiguravaju se u proračunu Županije, odnosno općine.

Organi uprave mogu ostvarivati prihod u okviru svoje djelatnosti kad je to određeno zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona.

Prihodi iz stavka 1. ovog članka unose se u proračun Županije, odnosno općine.

Izuzetno, Zakonom ili propisom Vlade Županije, donesenim na osnovu županijskog Zakona, može se propisati da porezna uprava, koje ostvari u okviru svoje djelatnosti, koristi za određene namjene iz svoje nadležnosti.

Članak 89.

Sredstva za rad organa uprave su:

1. sredstva za plaće
2. sredstva za materijalne troškove
3. sredstva za posebne namjene
4. sredstva opreme

1. Sredstva za plaće**Članak 90.**

Organ uprave stiče sredstva za plaće službenika i namještenika, ovisno od vrste i obima poslova i zadataka utvrđenih programom rada organa uprave i uvjeta njihovog izvršavanja.

Plaće službenika i namještenika u organima uprave utvrđuju se županijskim zakonom.

2. Sredstva za materijalne troškove**Članak 91.**

Sredstva za materijalne troškove služe za:

1. nabavku potrošnog materijala, sitnog inventara i ogrijeva,
2. isplatu troškova za osvjetljenje i održavanje čistoće u radnim prostorijama,
3. isplatu troškova za poštansko-telefonsko-telegrafске usluge, zakup i redovito održavanje radnih prostorija,
4. nabavku stručnih publikacija, literature i tiskanje službenih materijala,
5. isplatu putnih i drugih troškova koji predstavljaju osobna primanja,
6. isplatu drugih troškova potrebitih za vršenje djelatnosti,
7. isplatu naknade za pokriće izdataka za ishranu službenika i namještenika u toku rada, naknade za prijevoz službenika i namještenika na posao i sa posla, naknade za korištenje godišnjeg odmora i druge materijalne troškove.

Članak 92.

Sredstva za određene materijalne troškove, koji su zajednički za sve ili više organa uprave Županije, (grijanje, osvjetljenje, održavanje radnih prostorija i sl.), dodjeljuju se po pravilu organu uprave ili zajedničkoj službi u čijem je djelokrugu vršenje poslova koje čine zajedničke troškove, o čemu odlučuje Vlada Županije na prijedlog ministra Financija.

3. Sredstva za posebne namjene**Članak 93.**

Sredstva za posebne namjene služe za:

1. podmirenje određenih posebnih potreba u svezi sa radom organa uprave,
2. financiranje neprivrednih institucija,
3. naknade po ugovorima za naučno-istraživačke i druge stručne poslove i stručno usavršavanje,

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

4. namjene koje se financiraju iz drugih sredstava.

Sredstva za posebne namjene mogu se koristiti neposredno iz proračuna ili prenijeti na poseban račun organa uprave.

4. Sredstva opreme**Članak 94.**

Sredstva opreme su:

1. inventar i druge pokretne stvari,
2. novčana sredstva namijenjena za nabavku opreme,
3. druga novčana sredstva koja se izvode po završnom računu i novčana sredstva dobivena prodajom,
4. druga novčana sredstva koja, u skladu sa zakonom, služe za nabavku opreme.

Članak 95.

Organ uprave može sredstva opreme koristiti zajedno sa drugim organima uprave i drugim institucijama.

Vlada Županije, odnosno općinski načelnik, može narediti da se pojedina sredstva opreme obvezno zajednički koriste za sve organe uprave odnosno za pojedine općinske službe za upravu ili dva ili više organa uprave, odnosno službi za upravu i odrediti način pojedinačnog odnosno zajedničkog korištenja tih sredstava.

Članak 96.

Županijsko Ministarstvo financija donosi provedbene propise i opće akte o materijalno-financijskom poslovanju organa uprave.

XI. KAZNE NE ODREDBE**Članak 97.**

Novčanom kaznom od 100 do 1.000 DEM kaznit će se za prekršaj općinski načelnik ako ne postupi u skladu sa odredbama članka 58. stavak 2. ovog Zakona.

Članak 98.

Novčanom kaznom od 100 do 1000 DEM kaznit će se odgovorna osoba u organu uprave, upravnoj ustanovi i organizaciji koja vrši javna ovlaštenja ako građanima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim osobama ne pruža pravnu pomoć u ostvarivanju prava izvršavanjem obveza u upravnom postupku.

Članak 99.

Novčane kazne predviđene u članku 97. i 98. ovog Zakona, izražene u DEM, izriču se i plaćaju u valuti koja je priznata kao sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini, utvrđenoj Zakonom o valuti po srednjem tečaju koji utvrđuje i objavljuje nadležna financijska institucija.

Članak 100.

Odgovornim osobama iz članka 98. ovog Zakona smatra se rukovoditelj organa uprave, upravne ustanove, odnosno organizacije koja vrši javna ovlaštenja kao i službenik koji je bio dužan da neposredno pruži pravnu pomoć.

XII. PRIMJENJIVANJE ODREDBA OVOG ZAKONA NA ODREĐENE ORGANE I SLUŽBE ŽUPANIJE I OPĆINE**Članak 101.**

Odredbe ovog Zakona o sredstvima za rad organa uprave shodno se primjenjuju u županijskoj skupštini i vijeću općine. Župana i Vladu Županije, njihove službe i druge stručne službe Županije, odnosno općine, općinskog načelnika, sudove, tužiteljstva, pravobraniteljstva, sudove za prekršaje, županijske ustanove za izvršenje kaznenih sankcija i druge županijske i općinske institucije, ako za pojedine od tih organa, službi i institucija zakonom nije drukčije određeno.

Odredbe ovog Zakona o rukovoditeljima organa uprave, njihovim zamjenicima i rukovodećim službenicima shodno se primjenjuju na rukovoditelje, njihove zamjenike i rukovodeće službenike u organima i službama iz prethodnog stavka ako županijski zakonom nije drukčije određeno.

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 102.**

Vlada Županije propisuje uredsko poslovanje organa uprave i postupaka arhiviranja predmeta organa uprave kao i postupak primopredaje službenih akata između ukinutih, odnosno novoformiranih organa uprave.

Članak 103.

Ministar pravosuđa i uprave propisuje sadržaj evidencije u upravnim predmetima i izvješće o radu na rješavanju upravnih predmeta.

Članak 104.

Županijski zakon i drugi županijski propisi, odnosno općine o organizaciji organa uprave

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

uskладit će se s odredbama ovog Zakona u roku od dva mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 105.

Vlada Županije propisat će načela za utvrđivanje unutarnje organizacije županijskih organa i županijskih upravnih ustanova, kao i općinskih službi za upravu na prijedlog županijskog ministra Pravosuđa i uprave.

Propisi iz prethodnog stavka donijet će se u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Županijska ministarstva koja su ovim Zakonom ovlaštena za donošenje propisa za provođenje pojedinih odredaba ovog Zakona donijet će te propise u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 107.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-11/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

Na temelju članka 35. Ustava Hercegbosanske županije donosim

ODLUKU**o proglašenju Zakona o lokalnoj samoupravi**

Proglašavam Zakon o lokalnoj samoupravi, koji je donijela Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine u Tomislavgradu.

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Župan
Broj: 02-82/98
Kupres, 25. ožujka 1998. g.

Župan
Mirko Baković

* * *

Na temelju članka 26. e Ustava Hercegbosanske županije ("Narodne novine Hercegbosanske

županije", broj 3/96) i članka 18. Zakona o osnovama lokalne samouprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 6/95), a na prijedlog Vlade Hercegbosanske županije, Skupština Hercegbosanske županije na Sjednici od 11. ožujka 1998. Godine donijela je

ZAKON
O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

I. OSNOVNE ODREDBE**Članak 1.**

Ovim Zakonom uređuju se pravni položaj općine kao jedinice lokalne samouprave na području Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Županija) samoupravni djelokrug općine, organi općine, oblici neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju i izvršavanju lokalnih poslova, mjesna samouprava, imovina i financiranje općine, nadzor i zaštita lokalne samouprave i druga pitanja od značaja za ostvarivanje lokalne samouprave.

Članak 2.

Općina je jedinica lokalne samouprave u kojoj građani ostvaruju lokalnu samoupravu u poslovima utvrđenim Ustavom, zakonom i statutom općine.

Članak 3.

Općina je pravna osoba.

Članak 4.

Općina ima statut.

Statutom općine utvrđuje se njen samoupravni djelokrug, organizacija, ovlaštenja i način rada organa općine oblici neposrednog odlučivanja građana u lokalnim poslovima, osnivanje i rad mjesnih zajednica, oblici suradnje općina i druga pitanja od značaja za općinu u skladu sa Ustavom i Zakonom.

Statut općine mora biti u skladu sa Ustavom Federacije BiH, Ustavom Županije i županijskim zakonodavstvom.

Statutom općine se utvrđuje postupak i izbor predsjednika općinskog vijeća i općinskog načelnika.

Statutom općine se utvrđuje pečat općine i njenih organa.

Članak 5.

Općina može uz odobrenje Ministarstva pravosuđa i uprave Hercegbosanske županije, imati grb i zastavu u skladu sa Zakonom o grbu i

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

zastavi Hercegbosanske županije i Zakonom o uporabi grba i zastave Hercegbosanske županije.

Članak 6.

Poslovi iz samoupravnog djelokruga općine i preneseni poslovi županijske uprave koji se obavljaju u općini financiraju se kroz općinski proračun i Proračun Županije u skladu sa zakonom.

Članak 7.

Općine imaju pravo da u obavljanju svojih dužnosti međusobno surađuju s drugim općinama radi obavljanja poslova od zajedničkog interesa i u tom cilju mogu se udruživati u zajednice općina na području Županije ili na drugom području, u skladu sa Ustavom i Zakonom.

Općine mogu pristupiti međunarodnim udruženjima lokalnih zajednica i surađivati s odgovarajućim lokalnim jedinicama drugih država u skladu sa Ustavom i Zakonom.

II. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG OPĆINE**Članak 8.**

Općina je samostalna u odlučivanju u poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu sa Ustavom i Zakonom, a podliježe nadzoru zakonitosti koji obavljaju nadležni organi Županije.

Članak 9.

Općina u okviru samoupravnog djelokruga:

1. poduzima sve potrebne mjere u cilju osiguranja i zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda građana,
2. stvaranju i razvijanju materijalnih i drugih uvjeta za život i rad i zadovoljenje materijalnih i zajedničkih potreba, u skladu sa utvrđenom politikom i propisima Županije i Federacije,
3. sprovodi utvrđenu obrazovnu politiku,
4. poduzima mjere u cilju unapređenja lokalnog poslovanja i humanitarnih aktivnosti,
5. provodi utvrđenu stambenu politiku,
6. provodi propise županijske vlasti o korištenju lokalnog zemljišta i prostornog planiranja,
7. provodi socijalnu politiku i uspostavlja službe socijalne zaštite,
8. izrađuje i održava putove, vodovode i ostalu infrastrukturu lokalnog značaja,
9. poduzima mjere za osiguranje higijene i zdravlja,
10. upravlja javnim dobrima u javnoj uporabi lokalnog značaja,

11. donosi propise o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno financiranje koje nije osigurala Vlada Županije ili Federalna vlast,

12. donosi propise za izvršavanje općinskih nadležnosti,

13. osigurava opće uvjete za snabdjevanje građana i vršenje uslužnih djelatnosti,

14. osigurava javni red i mir.

Obavljanje pojedinih poslova iz samoupravnog djelokruga općine može se u skladu s Zakonom povjeriti poduzećima, ustanovama i drugim pravnim osobama osnovanim radi obavljanja javnih službi u općini.

Članak 10.

Poslovi uprave iz samoupravnog djelokruga općine i poslovi županijske uprave koji se obavljaju u općini određuju se Zakonom.

Troškove obavljanja poslova županijske uprave koji su preneseni na općinu podmiruju se iz Proračuna Županije.

III. ORGANI OPĆINE**1. ZAJEDNIČKE ODREDBE****Članak 11.**

Općinsko vijeće i općinski načelnik su organi vlasti u općini koji svoju funkciju vrše u skladu sa Ustavom, Zakonom i Statutom općine.

Članak 12.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana i općine.

Općinski načelnik je izvršno-upravni organ općine.

Članak 13.

Broj općinskih vijećnika utvrđuje se statutom općine u skladu sa Ustavom Županije, zavisno od broja stanovnika općine.

Članak 14.

Izbor općinskih vijećnika vrši se u skladu sa Ustavom, Zakonom i statutom općine, na slobodnim demokratskim izborima.

Mandat općinskih vijećnika je dvije godine s tim da mandat prvih članova općinskog vijeća traje jednu godinu.

Prava i dužnosti općinskih vijećnika utvrđuje se statutom općine.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 15.

Općinsko vijeće donosi propise i akte u okviru prava i dužnosti općine utvrđenih Ustavom, Zakonom i Statutom.

Općinsko vijeće zasjeda javno osim u izuzetnim slučajevima predviđenim poslovníkom i vodi zapisnike o donesenim odlukama.

Članak 16.

Unutarnja organizacija i način rada općinskog vijeća uređuje se poslovníkom.

Poslovník se donosi većinom glasova izabranih općinskih vijećnika.

Članak 17.

Općinsko vijeće bira između izabranih općinskih vijećnika predsjednika. Predsjednik zastupa općinsko vijeće i predsjedava sjednicama općinskog vijeća. Predsjednik općinskog vijeća svoju dužnost može obavljati profesionalno što se bliže uređuje statutom i poslovníkom o radu općinskog vijeća.

Općinsko vijeće bira, na prijedlog izabranih općinskih vijećnika, tajnika općinskog vijeća koji tu dužnost obavlja profesionalno.

Općinsko vijeće može obrazovati radno predsjedništvo vijeća.

Članak 18.

Općinsko vijeće donosi odluke većinom glasova izabranih općinskih vijećnika.

Statut, proračun i završni račun donose se dvotrećinskom većinom glasova izabranih općinskih vijećnika.

Poslovníkom se mogu odrediti i druga pitanja o kojima se odlučuje dvotrećinskom većinom glasova izabranih općinskih vijećnika.

Članak 19.

Općinsko vijeće može osnivati savjete, komisije, odbore i druga radna tijela u svrhu priprema odluka iz njegovog djelokruga.

Sastav, broj članova, djelokrug i način rada tijela iz prethodnog stavka utvrđuje se poslovníkom, odnosno posebnom odlukom o osnivanju radnog tijela.

Članak 20.

Općinski vijećnici za svoj rad u općinskom vijeću imaju pravo na naknadu troškova, odnosno izgubljenu zaradu, u skladu sa odlukom općinskog vijeća.

Članak 21.

Nositelj izvršne vlasti u okviru prava i dužnosti općine je općinski načelnik.

Općinskog načelnika bira općinsko vijeće dvotrećinskom većinom glasova izabranih općinskih vijećnika, na način i po postupku utvrđenom poslovníkom vijeća u skladu sa statutom općine.

Nespojive su funkcije općinskog načelnika i općinskog vijećnika.

Ukoliko mjesto općinskog načelnika ostane upražnjeno, općinsko vijeće izabrat će novog općinskog načelnika u roku od 30 dana.

U slučaju da općinski načelnik privremeno nije u mogućnosti da obavlja svoju dužnost predsjedavajući općinskog vijeća vršit će funkciju općinskog načelnika. Općinski načelnik bit će smjenjen sa dužnosti ako se za njegovu smjenu izjasni dvije trećine općinskih vijećnika.

2. OPĆINSKO VIJEĆE**Članak 22.**

Općinsko vijeće:

1. priprema i dvotrećinskom većinom glasova izabranih općinskih vijećnika usvaja statut općine,
2. bira općinskog načelnika,
3. usvaja općinski proračun i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno financiranje koje nisu osigurali Županija i federalna vlast,
4. donosi poslovník o svom radu,
5. osniva javna poduzeća i javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarstvenih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za općinu,
6. raspisuje referendum,
7. raspisuje javni zajam i samodoprinos i odlučuje o zaduženju općine,
8. utvrđuje naziv naseljenih mjesta i dijelova naseljenih mjesta,
9. odlučuje o izmjeni naziva ulica, trgova, mostova,
10. donosi i druge propise u izvršavanju općinskih nadležnosti.

3. OPĆINSKI NAČELNIK**Članak 23.**

Općinski načelnik odgovoran je općinskom vijeću za obavljanje poslova iz nadležnosti samoupravnog djelokruga općine.

Općinski načelnik nadležan je za:

1. Provođenje općinske politike, izvršavanje općinskih propisa, delegiranih ili prenesenih

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

- nadležnosti općini od županijske i federalne vlasti,
2. osiguranje suradnji općinskih službenika sa ombudsmanima,
 3. staranje o organizaciji općinske uprave i njenom radu,
 4. rukovođenje radom općinskih službi i općinskih službenika,
 5. imenovanje i smjenjivanje općinskih službenika,
 6. konzultacije za izbor sudaca općinskog suda, općinskih tužitelja i njihovih zamjenika, te općinskih javnih pravobranitelja i sudaca porotnika općinskih sudova,
 7. pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće,
 8. vođenje brige o imovini općine,
 9. podnosi prijedlog izvješća općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i svojih aktivnosti,
 10. izvještava županijsku Skupštinu, odnosno županijske organe o izvršavanju županijske politike i županijskih zakona i drugih propisa, kao i o stanju u odgovarajućoj oblasti, kad je izvršavanje te politike i tih zakona povjereno općini,
 11. izvršenje drugih poslova utvrđenih zakonom i statutom općine.

Članak 24.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, poslova lokalne samouprave i upravnih poslova iz samoupravnog djelokruga općine, kao i prenesenih poslova županijske uprave, općinski načelnik organizira općinske službe za upravu.

Općinski načelnik sa službama za upravu obavlja poslove uprave iz samoupravnog djelokruga općine i poslove županijske uprave koji su županijskim Zakonom preneseni na općinu u okviru jedinstvenog općinskog organa uprave.

Općinski načelnik obavezan je organizirati službe za upravu za obavljanje prenesenih poslova županijske uprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje županijska uprava.

IV. NEPOSREDNO SUDJELOVANJE GRAĐANA U ODLUČIVANJU**Članak 25.**

Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima iz samoupravnog djelokruga općine, referendumom mjesnim zborom građana i građanskom inicijativom u skladu sa zakonom i statutom općine.

Članak 26.

Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta općine, o

programu uređenja gradskog građevinskog zemljišta (regulacioni plan), o prijedlogu za financiranje objekata lokalne infrastrukture, o prijedlogu propisa i drugog općeg akta, kao i o drugim pitanjima iz djelokruga općinskog vijeća određenim zakonom i statutom općine.

Referendum na temelju zakona i statuta općine, raspisuje općinsko vijeće na prijedlog jedne trećine općinskog vijeća, na prijedlog načelnika ili na prijedlog jedne četvrtine ukupnog broja mjesnih zajednica na području općine.

Članak 27.

Pravo odlučivanja na referendumu imaju građani koji imaju prebivalište na području općine i koji su upisani u birački spisak.

Odluka donijeta na referendumu obvezna je za općinsko vijeće i građane. Postupak održavanja referenduma propisuje se statutom općine i u skladu sa Zakonom.

Na odluke donesene referendumom primjenjuju se odredbe ovog Zakona o nadzoru i zaštiti lokalne samouprave.

Članak 28.

Na mjesnom zboru građani mogu raspravljati o svim pitanjima iz samoupravnog djelokruga općine, predlagati način rješavanja određenog pitanja, odnosno donošenja akata iz djelokruga općinskog vijeća.

Općinsko vijeće može tražiti mišljenje od zbora građana mjesne zajednice o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga općine, kao i o drugim pitanjima određenim Zakonom i statutom općine.

O svakom pitanju iz djelokruga općinskog vijeća može se pokrenuti rasprava putem građanske inicijative.

O prijedlogu iz prethodnog stavka općinsko vijeće mora raspravljati ako ga potpisom podrži najmanje 20% birača upisanih u birački spisak općine i dati odgovor podnositeljima najkasnije u roku od 3 mjeseca od prijema građanske inicijative. Pismena odluka se dostavlja nositelju građanske inicijative odmah po njenom donošenju.

Članak 29.

Općinski načelnik dužan je omogućiti građanima i pravnim osobama podnošenje prigovora i pritužbi na svoj rad i rad službi za upravu općine, kao i na nepravilan odnos zaposlenih kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

V. MJESNA SAMOUPRAVA

Članak 30.

Mjesna samouprava organizira se i provodi u mjesnoj zajednici.

Mjesna zajednica osniva se za jedno naseljeno mjesto ili više međusobno povezanih manjih naselja, koji u odnosu na ostale dijelove čine zasebnu razgraničenu cjelinu.

Mjesnu zajednicu osniva općinsko vijeće.

Inicijativu za osnivanje mjesne zajednice mogu dati građani i njihove organizacije i udruženja, te druga tijela određena u statutu općine.

Članak 31.

Statutom općine, u skladu sa Zakonom, uređuje se postupak osnivanja, djelokrug, organi i ovlaštenja organa mjesne zajednice, način izbora i opoziv organa mjesne zajednice, utvrđivanje programa rada mjesne zajednice, osnove pravila mjesne zajednice, način financiranja djelatnosti mjesne zajednice, obavljanje administrativnih i drugih poslova za potrebe mjesne zajednice, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obveza mjesne zajednice utvrđenih Zakonom, statutom općine i drugim općim aktom općinskog vijeća.

Organi mjesne zajednice su: zbor građana, savjet i drugi organi utvrđeni statutom općine.

Članak 32.

Statutom ili odlukom općine može se mjesnoj zajednici povjeriti obavljanje pojedinih poslova iz djelokruga općine koji su od neposrednog ili svakodnevnog uticaja na život i rad građana na području mjesne zajednice.

Sredstva za obavljanje poslova iz prethodnog stavka osiguravaju se u proračunu općine.

Članak 33.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa građana u mjesnoj zajednici obrazuju se od:

1. sredstva građana koja oni udružuju putem samodoprinosa ili na drugi način,
2. naknada za usluge i druge prihode koje svojim aktivnostima ostvaruje mjesna zajednica,
3. prihodi koje općina ustupa mjesnoj zajednici u skladu s planovima razvoja mjesne zajednice odnosno općine te prihodi koji mjesnoj zajednici pripadaju od prirodnih resursa temeljem zemljopisnih karakteristika,
4. pokloni i druga sredstva.

Članak 34.

Mjesna zajednica ima svojstvo pravne osobe u pogledu prava i obveza utvrđenih statutom općine i Zakonom.

Mjesnu zajednicu i imovinsko-pravnim odnosima zastupa općinsko ili Županijsko pravobraniteljstvo.

VI. FINANCIRANJE I IMOVINA OPĆINE

Članak 35.

Općini pripadaju prihodi za obavljanje njenih dužnosti i ovlaštenja u skladu sa Zakonom i propisima Županije.

Općini pripadaju javni prihodi u skladu sa propisom Županije.

Prihodi općine su naročito:

- prihod od nepokretnih i pokretnih stvari vlasništvo općine,
- prihodi od poduzeća i drugih pravnih osoba u vlasništvu općine, kao i prihodi od koncesija koje odobrava općina,
- prihodi od prodaje pokretnih i nepokretnih stvari u vlasništvu općine,
- pokloni, nasljedstva i legati,
- općinski porezi i pristojbe čije su stope u granicama određenim Zakonom, utvrđuju samostalno,
- pomoć i dotacije,
- naknada troškova iz Proračuna Županije za obavljanje poslova županijske uprave koji su preneseni općini,
- i drugi prihodi utvrđeni Zakonom.

Radi zadovoljavanja potreba građana, sredstva se mogu prikupljati na temelju neposrednog izjašnjavanja građana u skladu sa Zakonom odnosno Statutom.

Članak 36.

Općina ima proračun u kome se iskazuju prihodi i rashodi.

Proračun se izrađuje na način predviđen Zakonom i donosi se za jednu kalendarsku godinu.

Po isteku godine za koju je proračun donesen sastavlja se završni račun i izvješće o izvršenju proračuna.

Ukoliko se godišnji proračun za narednu godinu ne može donijeti prije početka godine za koju se donosi, vrši se privremeno financiranje i to najduže za period od tri mjeseca.

Odluku o privremenom financiranju donosi općinsko vijeće u skladu sa Zakonom.

Članak 37.

Općina samostalno raspolaže prihodima koji joj pripadaju i može se zaduživati i zaključivati ugovore o kreditu, o čemu odlučuje općinsko vijeće.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 38.

Općina ima u vlasništvu nekretnine i pokretne, prava i novac.

Imovinom u vlasništvu općine upravlja općinsko vijeće.

Općinsko vijeće može posebnim propisom prenijeti pravo vlasništvo na drugu pravnu osobu u skladu sa Zakonom.

VII. PROPISI I DRUGI AKTI OPĆINE**Članak 39.**

Općinsko vijeće donosi statut, odluke, proračun, završni račun proračuna, prostorni plan općine, poslovnik općinskog vijeća, deklaracije, rezolucije, preporuke, platforme i izjave, uredbe, uputstva i zaključke, daje autentična tumačenja propisa koje donosi i utvrđuje njihov prečišćen tekst.

Poslovníkom općinskog vijeća bliže se utvrđuje sadržaj i način pripremanja i donošenja općinskih propisa i drugih akata općine i način njihovog objavljivanja.

Propisi i opći akti organa općine moraju biti u suglasnosti sa Ustavom i Zakonom.

Članak 40.

Općinski načelnik osigurava izvršenje propisa i općih akata iz prethodnog članka na način i po postupku propisanim zakonom i statutom općine i obavlja nadzor nad zakonitošću rada općinskih organa uprave i službi.

Članak 41.

Načelnik općine u izvršavanju propisa i općih akata iz samoupravnog djelokruga općine donosi pojedinačne akte kojima se rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba u prvom stupnju.

Protiv upravnih akata općinskog načelnika donesenih u prvom stupnju nije dopuštena žalba.

Članak 42.

Općinski načelnik u prenesenim poslovima županijske uprave rješava u upravnim stvarima u prvom stupnju.

Protiv upravnih akata općinskog načelnika iz prethodnog stavka rješava nadležno županijsko ministarstvo.

VIII. NADZOR I ZAŠTITA LOKALNE SAMOUPRAVE**Članak 43.**

Županija svojim nadzorom podržava lokalnu samoupravu na području općine i brine se za poštivanje zakonitosti i ustavnosti.

Nadzor nad radom organa općine obavlja se na način i po postupku predviđenim ustavom i zakonom.

Nadzor nad radom organa općine obavlja se na način koji osigurava da intervencija nadzornog organa bude u granicama kojima se štite prava i dužnosti općine utvrđenim ovim Zakonom.

Članak 44.

Općinski načelnik dužan je u roku od 8 dana od dana donošenja statuta općine, odnosno općeg akta koji donosi općinsko vijeće, isti dostaviti Županu Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Županija).

Župan ako ocijeni da statut općine, odnosno opći akti iz prethodnog stavka su u suprotnosti sa Ustavom i Zakonom, obustavit će od izvršenja statut općine - primjenu, odnosno opći akti koji donosi općinsko vijeće i pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom Federacije BiH za ocjenu ustavnosti.

Ako Župan ne pokrene postupak iz stavka 2. ovog članka u roku od 30 dana od dana obustave izvršenja, prestaje obustava izvršenja statuta općine odnosno općeg akta koji donosi općinsko vijeće.

Članak 45.

Skupština Županije, na prijedlog Vlade Županije, može raspustiti općinsko vijeće u slučaju:

- kada učestalo donosi opće akte suprotno Ustavu, Zakonu i drugom propisu ili zbog učestalih težih povreda Zakona i drugih propisa,
- kada se ne izabere općinski načelnik u roku od 90 dana od dana konstituiranja općinskog vijeća,
- u slučaju da se ne donese statut u roku propisanom ovim Zakonom,
- kad se ne donese proračun općine u roku određenom Zakonom.

Članak 46.

Kada je na temelju prethodnog članka raspušteno općinsko vijeće, županijska Skupština imenovat će povjerenika županijske Skupštine u toj općini.

Povjerenik županijske Skupštine obavlja dužnost do izbora novog općinskog vijeća.

Izbori za novo općinsko vijeće raspisat će se i provesti u skladu sa izbornim zakonom.

Članak 47.

Radi ostvarivanja ustavom, zakonom i statutom utvrđenih prava osigurava se zaštita prava na lokalnu samoupravu, a naročito:

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

- prava građana da putem referenduma i drugih oblika odlučivanja osobnim izjašnjavanjem ili preko slobodno izabranih predstavnika odlučuju o poslovima lokalnog značaja,
- pravo građana na samoorganiziranje,
- pravo građana da budu konzultirani po svim pitanjima kada se Zakonom uređuju pitanja kojima se reguliraju prava i obveze općina,
- prava građana da na zborovima građana razmatraju i daju mišljenje u slučajevima kada Županija želi prenijeti pojedine poslove općini iz okvira svoje nadležnosti.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 48.

Statuti općina i propisi o organizaciji uprave u općini uskladit će se sa odredbama ovog Zakona u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 49.

Stupanjem na snagu ovog Zakona na području Županije neće se primjenjivati odredbe Zakona o načelima postupka obrazovanja mjesnih zajednica ("Službeni list SR BiH", broj 22/81 i 8/91, "Službeni list R BiH", broj 16/92 i 13/94), te odredbe Zakona o sustavu državne uprave HR H-B ("Narodni list HR H-B", broj 38/95), te Zakon o pravima i dužnostima općina i ustroja vlasti u općinama HR H-B ("Narodni list HR H-B", broj 24/95).

Članak 50.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-12/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

Na temelju članka 35. Ustava Hercegbosanske županije donosim

ODLUKU
o proglašenju Zakona o šumama

Proglašavam Zakon o šumama, koji je donijela Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine u Tomislavgradu.

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Župan
Broj: 02-78/98
Kupres, 25. ožujka 1998. g.

Župan
Mirko Baković

* * *

ZAKON
O ŠUMAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se gospodarenje svim šumama i šumskim zemljištima na teritoriju Hercegbosanske županije (u daljem tekstu: Županije).

Šume i šumska zemljišta, kao dobra od općeg interesa, županijsko su vlasništvo, uživaju posebnu brigu i zaštitu Županije.

Šume i šumska zemljišta zaštićuju se i iskorišćuju na način određen ovim Zakonom.

Šume i šumska zemljišta su specifično prirodno bogatstvo te s općekorisnim funkcijama šuma predstavljaju posebne prirodne i gospodarske uvjete rada.

Članak 2.

Općekorisne funkcije šuma odražavaju se osobito u zaštiti zemljišta, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava; u utjecaju na vodni režim i hidroenergetski sustav; u utjecaju na plodnost zemljišta i poljoprivrednu proizvodnju; u utjecaju na klimu; u zaštiti i unapređivanju čovjekove okoline; u stvaranju kisika i pročišćavanju atmosfere; u utjecaju na ljepotu krajolika te stvaranju povoljnih uvjeta za liječenje, oporavak, odmor i rekreaciju, za razvitak turizma i lovstva i za obranu Federacije (u daljem tekstu: obrana).

Članak 3.

Šumom, prema ovom Zakonu, smatra se zemljište obraslo šumskim drvećem u obliku sastojine na površini većoj od 10 ari.

Šumom se ne smatraju odvojene skupine šumskog drveća na površini do 10 ari, šumski rasadnici, vjetrobrani, pojasevi, drvoredi, ni parkovi u naseljenim mjestima.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Šumskim zemljištem, prema ovom Zakonu, smatra se zemljište na kojem se uzgaja šuma ili koje je zbog svojih prirodnih osobina i uvjeta gospodarenja predviđeno kao najpovoljnije za uzgajanje šuma.

U slučaju sumnje ili spora da li se neko zemljište obraslo šumskim drvećem smatra šumom odnosno da li se neko zemljište smatra šumskim zemljištem odlučuje županijsko ministarstvo nadležno za poslove šumarstva (u daljem tekstu županijsko ministarstvo) na osnovu mišljenja stručne komisije u čijem sastavu mora biti najmanje po jedan stručnjak iz oblasti šumarstva i poljoprivrede.

Županijski ministar nadležan za poslove šumarstva (u daljem tekstu županijski ministar) propisat će sastav, uvjete, način rada i trošak stručne komisije.

Članak 4.

Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda.

Zaštitne šume služe prvenstveno kao zaštita zemljišta, vodnih tokova, erozionih područja, naselja, gospodarskih i drugih objekata i druge imovine.

Šume s posebnom namjenom jesu:

1. šume i dijelovi šuma registrirani kao objekti za proizvodnju šumskog sjemena;
2. šume koje predstavljaju posebne rijetkosti ili ljepote ili su od posebnog znanstvenog ili povijesnog značenja (nacionalni parkovi, rezervati i sl.);
3. šume namijenjene znanstvenim istraživanjima, nastavi, potrebama obrane te potrebama utvrđenim posebnim propisima;
4. šume namijenjene za odmor i rekreaciju.

Članak 5.

Šumu proglašava zaštitnom šumom Vlada Hercegbosanske županije (u daljem tekstu Vlada Županije) na prijedlog zainteresiranih pravnih osoba ili na vlastitu inicijativu.

Ako šumom iz stava 1. ovoga članka gospodari pravna osoba, Vlada Županije dužna je, prije donošenja akta o proglašenju šume zaštitnom šumom, pribaviti njezino mišljenje.

Ako se šuma iz stava 1. ovoga članka prostire na području dvije ili više županija akt o proglašenju šume zaštitnom šumom donose Vlade županija sporazumno.

Šume s posebnom namjenom za znanstvena istraživanja, za nastavu i za potrebe utvrđene posebnim propisima proglašava županijsko ministarstvo na prijedlog zainteresiranih znanstvenih organizacija odnosno drugih pravnih osoba.

Šumu s posebnom namjenom za potrebe obrane proglašava Skupština Županije, na prijedlog Ministarstva obrane, a po pribavljenom mišljenju županijskog ministarstva.

Šumu s posebnom namjenom za odmor i rekreaciju općinsko vijeće proglašava u skladu s odredbama iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.

Članak 6.

Poduzeće za šume odnosno pravne osobe kojima je povjereno gospodarenje šumama i šumskim zemljištima dužna su uređivati i održavati neposrednu okolinu spomenika kulture, spomen obilježja iz domovinskog rata i drugih dobara kulturno-povijesnog naslijeđa koji se nalaze u šumama, odnosno na šumskim zemljištima kojima oni gospodare, i to ukoliko se odnosi na površine pod šumama.

II. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA NA KONTINENTALNOM PODRUČJU**1. Gospodarenje šumama****Članak 7.**

Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem čini skup međusobno povezanih i uvjetovanih radnji usmjerenih ka zajedničkom cilju - potpunom korištenju i održavanju prirodnih potencijala šumskih ekosustava. Te aktivnosti s obzirom na prirodu poslova obuhvaćaju osobito:

1. jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma;
2. iskorištavanje šuma i šumskih zemljišta, nasada i sporednih šumskih proizvoda (plodina, ljekovitog bilja, humusa, mahovine i dr.), vađenje pijeska, kamena i šljunka te transport šumskih proizvoda;
3. korištenje općekorisnih funkcija šuma;
4. izgradnju i korištenje šumskih prometnica i drugih objekata u svrhu gospodarenja šumama.

Članak 8.

Pod jednostavnom biološkom reprodukcijom šuma razumijeva se:

1. priprema staništa za prirodno pomlađivanje sastojina predviđenih za prirodnu obnovu u razdoblju za koje je donesena šumskogospodarska osnova područja, osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom, odnosno program za gospodarenje šumama;
2. popunjavanje, njega i čišćenje svih sastojina, i to u jednodobnim sjemenjačama do 20 godina starosti odnosno kod mekih listača i panjača do 10 godina starosti, a u raz-

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

nodobnim sjemenjačama, u sastojinama u kojima je uvedeno grupimično gospodarenje do 20 godina starosti grupe; prorjeđivanje sastojina do starosti trećine određene ophodnje u njegovanim sastojinama, a u starijim ako je to neophodno potrebno radi uzgoja;

3. pošumljavanja sječina nakon čistih sječa, novonastalih paljevina i resurekcija degradiranih sastojina predviđenih šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programom za gospodarenje šumama;
4. mjere za zaštitu i čuvanje šuma;
5. odabiranje i obilježavanje stabala za sječu i obavljanje nadzora u izvršenju radova iz članka 8. točke 2. ovoga zakona;
6. izrada šumskogospodarske osnove područja, osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programa za gospodarenje šumama te njihove revizije i obnove.

Članak 9.

Pod proširenom biološkom reprodukcijom šuma razumijeva se rekonstrukcija i konverzija šuma panjača, makija, šikara i šibljaka, pošumljavanje neobraslog šumskog zemljišta i podizanje plantaža brzorastućih vrsta drveća na novim površinama, priprema staništa, njega novopodignutih sastojina i kultura, mjere zaštite od biljnih bolesti, štetočina i požara do 1/5 ophodnje, kupnja šuma odnosno šumskih zemljišta, sanacija i obnova šuma koje su nastale kao posljedica sušenja i propadanja šuma te izgradnja šumskih prometnica koje služe za ostvarivanje programa proširene biološke reprodukcije šuma.

Članak 10.

Pravne osobe koje gospodare šumama i vlasnici šuma dužni su pošumiti paljevine, površine na kojima nije uspjelo pomlađivanje i površine na kojima je izvršeno pustošenje, bespravna čista sječa i bespravna sječa rijetkih vrsta šumskog drveća u roku koji odredi općinski ured nadležan za poslove šumarstva, ako taj rok nije utvrđen šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programom za gospodarenje šumama.

Članak 11.

Ako pravna osoba koja gospodari šumom ili vlasnik šume ne izvrši mjere naređene na osnovi ovoga zakona i na osnovi njega donesenih propisa, ove će mjere provesti organ koji ih je naredio ili pravna osoba koju on ovlasti, na trošak pravne osobe ili vlasnika koji je bio dužan izvršiti naređenu mjeru.

Članak 12.

Radi osiguranja jedinstvenog i trajnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištima na teritoriju Županije ustanovljuje se šumskogospodarsko područje Županije (u daljem tekstu: šumskogospodarsko područje).

Županijsko ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva vodi evidenciju o stanju i o promjenama površina šumskogospodarskog područja na osnovi izvješća koja obvezno dostavljaju općinski uredi za poslove šumarstva.

Članak 13.

Šumskogospodarsko područje dijeli se na gospodarske jedinice.

Gospodarskom jedinicom smatra se dio šumskogospodarskog područja koji je, u pravilu, prilagođen konfiguraciji terena, organizacionim potrebama i prometnicama, a obuhvaća jedan ili više šumskih predjela.

Gospodarska jedinica dijeli se na odjele i odsjeke.

Članak 14.

Skupština Županije odnosno organ kojeg ona ovlasti može pojedine šume i šumska zemljišta u županijskom vlasništvu izdvojiti iz šumskogospodarskog područja i prenijeti prava u pogledu odnosnih šuma i šumskih zemljišta na drugu pravnu osobu, radi njihovog korištenja u druge namjene, ako za to postoji opći interes. Smatra se da postoji opći interes prema ovom Zakonu:

1. ako je šuma ili šumsko zemljište potrebno radi provedbe prostornog plana odnosno uvjeta uređenja prostora u skladu s ovim Zakonom, za građenje objekata za zaštitu od poplava ili privođenja drugoj kulturi koja daje veću korist društvenoj zajednici;
2. ako se izdvajanje vrši za potrebe obrane

Opći interes iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se na način i u postupku propisanom Zakonom o eksproprijaciji.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka pokreće se na zahtjev pravne osobe u čiju korist se mijenja namjena i prenose prava u pogledu pojedine šume i šumskih zemljišta.

Šume i šumska zemljišta na kojima postoji pravo vlasništva izdvajaju se iz šumskogospodarskog područja u postupku eksproprijacije provedenom prema Zakonu o eksproprijaciji.

Članak 15.

Šume i šumska zemljišta na teritoriju Hercegbosanske županije, osim šuma i šumskih zemljišta u privatnom vlasništvu, jesu u vlasništvu županije.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Skupština Županije osnovat će Javno poduzeće, radi obavljanja djelatnosti gospodarenja šumama i šumskim zemljištem u vlasništvu županije.

Pojedinim šumama i šumskim zemljištima iz stavka 1. ovoga članka kojima ne gospodari Javno poduzeće u djelatnosti šumarstva, mogu iznimno gospodariti tijela županijske uprave i druge pravne osobe ako ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.

Članak 16.

Poseban društveni interes u oblasti gospodarenja šumama i šumskim zemljištima Poduzeća za šume ostvaruje kroz:

1. provođenjem mjera u gospodarenju šumama kojima se, uz ekološku ravnotežu, osigurava trajno održavanje i obnova šuma i uvjeti za ostvarivanje jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom;
2. u zaštiti šuma i šumskih zemljišta te zaštiti i očuvanju općekorisnih funkcija šuma (čuvanje šuma, zaštita šuma od bolesti i štetočina, od požara, od izgradnje objekata u šumi i šumskom zemljištu utvrđivanjem posebnih uvjeta izgradnje i dr.) na način i pod uvjetima propisanim Zakonom;
3. utvrđivanjem općeg interesa kod izdvajanja šuma i šumskih zemljišta iz šumskogospodarskog područja;
4. davanjem odobrenja odnosno suglasnosti na šumskogospodarsku osnovu područja za teritorij Županije, osnove gospodarenja gospodarskim jedinicama, programe za gospodarenje šumama i programe za proširenu biološku reprodukciju šuma;
5. nadzorom nad provođenjem šumskogospodarske osnove područja, osnove gospodarenja gospodarskim jedinicama, programima za gospodarenje šumama, godišnjim planovima i programima za proširenu biološku reprodukciju šuma;
6. imenovanjem dijela članova upravnog odbora u javnom poduzeću u djelatnosti šumarstva;
7. osiguravanjem sredstava za biološku reprodukciju i zaštitu šuma;
8. davanjem suglasnosti na statut javnog poduzeća u djelatnosti šumarstva;
9. imenovanjem i razriješenjem direktora javnog poduzeća u djelatnosti šumarstva.

Članak 17.

Javno poduzeće iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona osniva se pod tvrtkom "Hercegbosanske šume" javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u Hercegbosanskoj županiji (u daljem tekstu: Poduzeće za šume).

Poduzeće za šume u vlasništvu je Hercegbosanske županije.

Članak 18.

Poduzeće za šume koje je osnovano radi gospodarenja šumama i šumskim zemljištima u županijskom vlasništvu obuhvaćenim šumskogospodarskim područjem osigurava jednostavnu i dio proširene biološke reprodukcije šuma na način propisan ovim Zakonom.

Članak 19.

Nad Poduzećem za šume ne može se voditi stečajni postupak.

Članak 20.

Organ upravljanja Poduzeća za šume je Upravni odbor koji se sastoji od sedam članova. Skupština županije imenuje članove upravnog odbora na prijedlog Vlade županije.

Četiri člana bira Vlada Županije iz stručnih i znanstvenih osoba, a tri člana biraju radnici Poduzeća za šume na način utvrđen statutom.

Članovi Upravnog odbora imenuju se odnosno biraju na vrijeme od četiri godine.

Članovi Upravnog odbora koje imenuje Skupština županije za rad u Upravnom odboru, imaju pravo na naknadu utvrđenu Statutom Poduzeća za šume.

Članak 21.

Upravni odbor Poduzeća za šume:

a) predlaže Skupštini Županije na donošenje:

1. dugoročni i srednjoročni plan razvoja šumarstva;
2. statusne promjene Poduzeća za šume;

a) donosi uz suglasnost Vlade županije:

1. Statut Poduzeća za šume;
2. odluku o raspolaganju kapitalom Poduzeća za šume;
3. odluku kojom se uređuju mjerila za raspoređivanje dobiti;

a) donosi:

1. šumskogospodarsku osnovu područja, osnove gospodarenja gospodarskim jedinicama, programe za gospodarenje šumama uz odobrenje odnosno suglasnost županijskog Ministarstva;
2. programe za proširenu biološku reprodukciju šuma uz suglasnost županijskog Ministarstva;

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

3. godišnje planove gospodarenja šumama;
4. odluku o osnivanju drugih poduzeća;
5. odluku o ulaganjima u druga poduzeća;
6. kriterije za raspodjelu sredstava prema namjenama, u skladu s ovim Zakonom;
7. odluku o imenovanju i razriješenju radnika s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, u skladu sa Statutom Poduzeća za šume;
8. akt o unutrašnjoj organizaciji uz suglasnost županijskog ministra;
9. akt o raspodjeli sredstava za osobne dohotke;
10. akt o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika;
11. obavlja i druge poslove utvrđene Statutom Poduzeća za šume.

Upravni odbor redovito, a najmanje jedanput godišnje, podnosi izvješće o svom radu Skupštini Županije.

Članak 22.

Upravni odbor bira i razrješuje svog predsjednika.

Ustrojstvo i način rada Upravnog odbora utvrđuje se poslovníkom.

Članak 23.

Direktora Poduzeća za šume imenuje i razrješuje Vlada županije na prijedlog županijskog ministra.

Direktor Poduzeća za šume odgovoran je za provođenje utvrđene poslovne politike i odluka Upravnog odbora Poduzeća za šume, u skladu sa zakonom i statutom utvrđenih ovlaštenja.

Članak 24.

Radi zaštite vitalnih interesa društvene zajednice, poduzeća ili građana određenog područja te u slučaju zaštite šuma od bolesti i štetočina ili požara, na prijedlog Upravnog odbora Poduzeća za šume, županijski ministar rješenjem će utvrditi poslove i zadatke koji se moraju obnašati.

Radnici koji obnašaju poslove i zadatke nužne za izvršenje rješenja iz stavka 1. ovoga članka, dužni su za vrijeme štrajka obnašati utvrđene poslove i zadatke.

Direktor Poduzeća za šume dužan je u skladu s rješenjem iz stavka 1. ovoga članka nalogom odrediti radnike koji će raditi na obnašanju poslova i zadataka nužnih za izvršenje rješenja iz stavka 1. ovoga članka.

Radniku iz stavka 3. ovoga članka, koji ne obnaša nalog direktora, prestaje radni odnos.

Članak 25.

Nadzor nad zakonitošću rada Poduzeća za šume obavlja županijsko Ministarstvo.

Članak 26.

Pravna osoba iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona mora osigurati jednostavnu biološku reprodukciju šuma i imati vlastitu šumarsku službu prema opsegu gospodarenja šumama ili poslove gospodarenja šumama povjeriti Poduzeću za šume.

Članak 27.

Stručne poslove u gospodarenju šumama na pripremi rada, organizaciji i rukovođenju izvođenja šumarskih radova i nadzoru nad izvršenjem tih radova mogu, u pravilu, obavljati radnici sa stečenom stručnom spremom sedmog (VII/2) stupnja obrazovanja šumarskog smjera.

Za obavljanje određenih specijaliziranih poslova u gospodarenju šumama, Poduzeće za šume mora imati radnike sa stečenom stručnom spremom sedmog (VII/2) stupnja kojom se stječu znanja za obavljanje specijalističkih visokostručnih poslova iz određenih područja šumarstva.

Poduzeće za šume u izvršenju poslova iz članka 8. točke 6. ovoga Zakona organizira službu za izradu šumskogospodarske osnove područja, osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom i programa za gospodarenje šumama, te njihove revizije i obnove pod uvjetima iz članka 28. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 28.

Šumama i šumskim zemljištima na šumskogospodarskom području gospodari se na temelju šumskogospodarske osnove područja.

Šumskogospodarska osnova područja mora polaziti od općekorisnih funkcija i racionalnog korištenja proizvodnih mogućnosti šuma, vodeći računa o općem razvoju šumskogospodarskog područja, industriji za preradu drveta i o drugim djelatnostima, te o značenju šuma za oblikovanje kulture područja i stvaranju prirodne ravnoteže u prostoru.

U šumskogospodarskoj osnovi područja mora biti utvrđena ekološka, proizvodna i ekonomska podloga za biološko poboljšavanje šuma i povećanje šumske proizvodnje.

Šumskogospodarska osnova područja mora biti ekonomski uravnotežena za vrijeme od 20 godina, a orijentaciono za daljih 20 godina.

Izrada šumskogospodarske osnove područja i njezina revizija može se povjeriti pravnoj osobi čija je to djelatnost i koja ima zaposlene radnike sa stručnom spremom sedmog (VII/2) stupnja kojom se stječu znanja za obavljanje specijalističkih visokostručnih poslova uređivanja šuma ili građaninu koji ima odobrenje za obavljanje takve djelatnosti s istom stručnom spremom odnosno zaposlenog radnika koji ispunjava uvjete stručne spremlje.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 29.

Šumskogospodarsku osnovu područja donosi Poduzeće za šume, a odobrava ju županijsko Ministarstvo na osnovi mišljenja stručne komisije.

Za dio šume s posebnom namjenom za potrebe obrane, šumskogospodarska osnova područja donosi se nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva obrane.

Troškove rada stručne komisije iz stavka 1. ovoga članka snosi Poduzeće za šume.

Članak 30.

Revizija šumskogospodarske osnove područja obavlja se redovito svakih 10 godina.

Ako se u toku provedbe šumskogospodarske osnove područja ustanovi da su se trajno i bitno izmijenile činjenice i okolnosti na kojima se temelje njezine odredbe, Poduzeće za šume mora obaviti izvanrednu reviziju osnove na način i po postupku koji važi za njezino donošenje.

Članak 31.

Poduzeće za šume, u skladu sa ciljevima i smjernicama šumskogospodarske osnove područja, donosi osnovu gospodarenja kojom utvrđuje vrste i opseg radova za neposredno gospodarenje šumama i šumskim i drugim zemljištima u pojedinim gospodarskim jedinicama (u daljem tekstu: osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom).

Osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom donosi se za razdoblje od 10 godina (I. polurazdoblje), orijentaciono za daljih 10 godina (II. polurazdoblje) kao i za idućih 20 godina (II. gospodarsko razdoblje) prema redoslijedu utvrđenom u šumskogospodarskoj osnovi područja.

Pravna osoba iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona donosi, u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja, program za gospodarenje šumama kojima gospodari.

Program za gospodarenje šumama donosi se za razdoblje od 10 godina, uz orijentaciju za daljih 10 godina.

Osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom i program za gospodarenje šumama donosi se uz suglasnost županijskog Ministarstva. Suglasnost se daje na osnovi mišljenja stručne komisije o usklađenosti osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programa za gospodarenje šumama sa šumskogospodarskom osnovom područja.

Revizija odnosno obnova osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama i programa za gospodarenje šumama obavlja se redovito svake desete odnosno dvadesete godine.

Iznimno od odredaba stavka 6. ovoga članka, ako ne postoji mogućnost pravovremene revizije odnosno obnove, gospodariti će se tim šumama na osnovi godišnjeg plana gospodarenja, ali najduže jednu godinu. Izvršenje toga plana smatra se

prvom godinom izvršenja revidirane odnosno obnovljene osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom ili programa za gospodarenje šumama.

Odredba članka 30. stavka 2. ovoga Zakona primjenjuje se i na reviziju osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom i programa za gospodarenje šumama.

Troškove postupka za utvrđivanje usklađenosti osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programa za gospodarenje šumama snosi pravna osoba koja zahtijeva suglasnost.

Pravne osobe iz stavka 1. i 3. ovoga članka dužne su voditi propisane evidencije za osnovu gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno program za gospodarenje šumama.

Odredba članka 28. stavka 5. ovoga Zakona primjenjuje se i na izradu osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom i programa za gospodarenje šumama.

Članak 32.

Šumskogospodarska osnova područja, osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno program za gospodarenje šumama predstavljaju temelj za donošenje dugoročnih i srednjoročnih planova razvoja pravnih osoba koje gospodare šumama i šumskim zemljištima u županijskom vlasništvu odnosno šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva.

Godišnje planove gospodarenja za narednu godinu, Poduzeće za šume odnosno pravne osobe koje gospodare šumama i šumskim zemljištima dužne su donijeti najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.

Članak 33.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari njihov vlasnik na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom.

Vlasnici šuma dužni su osigurati jednostavnu biološku reprodukciju šuma na način propisan ovim Zakonom.

Članak 34.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari se na temelju programa za gospodarenje šumama.

Program za gospodarenje šumama na kojima postoji pravo vlasništva donosi u skladu sa odredbama članka 31. stavka 3., 4. i 5. ovoga Zakona Poduzeće za šume uz suglasnost županijskog Ministarstva.

Članak 35.

Vlasnici šuma dužni su gospodariti šumama i šumskim zemljištima u skladu s programom za gospodarenje šumama.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ako vlasnici šuma u određenom roku ne provedu mjere ili ne izvrše radnje predviđene programom za gospodarenje šumama, za obavljanje tih mjera i radnji ovlaštenoje Poduzeće za šume.

2. Gospodarenje zaštitnim šumama i šumama s posebnom namjenom

Članak 36.

Šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom i programom za gospodarenje šumama mora se predvidjeti za zaštitne šume i za šume s posebnom namjenom način gospodarenja i način njihove regeneracije, u skladu sa svrhom radi koje su takvima proglašene, te smjernicama i na način određen aktom o proglašenju zaštitne šume ili šume s posebnom namjenom.

Članak 37.

Za šume i šumska zemljišta kojima gospodari Ministarstvo obrane, način gospodarenja propisuje ministar obrane u sporazumu s županijskim ministrom.

3. Divljač u šumi

Članak 38.

Od divljači mogu se u šumi uzgajati samo one vrste i u onolikom broju koji ne smeta pravilnom gospodarenju šumom.

Vrste i broj divljači prema stavku 1. ovoga članka utvrđuju se šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programom za gospodarenje šumama u skladu s propisima o lovstvu.

4. Doznaka i dozvola za sječu

Članak 39.

Stabla u šumi mogu se sjeći tek poslije njihova odabiranja i obilježavanja (doznake stabala), u skladu s godišnjim planom gospodarenja.

Doznaku stabala u šumama u županijskom vlasništvu obavlja Poduzeće za šume ili pravne osobe koje njima gospodare, a u šumama na kojima postoji pravo vlasništva Poduzeće za šume.

Izuzetno od odredbe stavka 1. ovoga članka, u slučaju čiste sječe panjača, makija, i šikara i šibljaka, mogu se obilježavati samo površine na kojima će se vršiti sječa.

U šumama na kojima postoji pravo vlasništva, doznaka i sječa stabala i grana obavlja se na osnovi dozvole za sječu, koju na zahtjev vlasnika šume izdaje Poduzeće za šume, u skladu s godišnjim planom gospodarenja (planom sječe).

Doznaka stabala, osim nužne doznake stabala za uzgojne odnosno sanitarne sječe, ne može se obavljati ako nije donesena osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno program za gospodarenje šumama.

Opseg nužne doznake stabala iz stavka 5. ovoga članka u šumama na području općine odobrava općinski ured nadležan za poslove šumarstva na prijedlog pravne osobe koja gospodari šumama. Pojedinačnu nužnu doznaku stabala vlasnicima šuma izdaje Poduzeće za šume, u skladu s odobrenim opsegom nužnih doznaka u šumama na području općine.

Općinsko vijeće može zabraniti sječu stabala i grana vrednijih vrsta drveća čija sječa predstavlja veće štete na šumi, uz suglasnost županijskog Ministarstva.

U šumama koje se prirodno obnavljaju sječa šume obavlja se, u pravilu, u doba mirovanja vegetacije. Vrijeme sječe utvrđuje se šumskogospodarskom osnovom područja odnosno programom za gospodarenje šumama šumskokrškog područja.

Članak 40.

Doznaku stabala, u pravilu, obavlja radnik sa stečenom stručnom spremom sedmog (VII/1) stupnja obrazovanja šumarskog smjera, a izuzetno sa stečenom stručnom spremom petog (V) stupnja obrazovanja - samostalni stručni radnik odnosno sa stečenom stručnom spremom četvrtog (IV) stupnja obrazovanja - stručni radnik u šumarstvu, koji je osposobljen za ovaj posao.

Ispravu o osposobljenosti za obavljanje poslova doznake stabala izdaje pravna osoba koja gospodari šumama i šumskim zemljištima kod koje je radnik zaposlen, na osnovi izvršene provjere znanja koju obavlja komisija za provjeru znanja. Većina članova komisije za provjeru znanja moraju biti šumarski stručnjaci sa stečenom stručnom spremom sedmog (VII/1) stupnja obrazovanja šumarskog smjera odnosno moraju imati najmanje onaj stupanj stručne spremlje koju ima radnik čije se znanje provjerava.

5. Zaštita šuma

Članak 41.

Pravne osobe koje gospodare šumama i vlasnici šuma dužni su poduzimati mjere radi zaštite šuma od požara i drugih elementarnih nepogoda, biljnih bolesti i štetočina.

Pravne osobe koje gospodare šumama dužne su organizirati stalnu službu za nadzor nad šumama i za utvrđivanje njihovog zdravstvenog stanja i poduzimati redovne preventivne i represivne mjere za suzbijanje biljnih bolesti i štetočina, u skladu s propisima o zaštiti bilja od bolesti štetočina.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 42.

Zabranjeno je pustošiti šume, oštećivati i podbjeljivati stabla te sjeći rijetke vrste drveća.

Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno zabranjeno je: krčenje i čista sječa šume; sječa stabala u mladim sastojinama i kulturama; odsjecanje grana, dijelova grana ili kresanje lisnika ako to nije predviđeno šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programom za gospodarenje šumama; paša; brst; žirenje; skupljanje i odvažanje šušnja, mahovine, šumskih plodova i drugih sporednih šumskih proizvoda; iskorištavanje humusa, gline, pijeska, šljunka i kamena; smolarenje.

Članak 43.

Izuzetno od odredaba članka 42. stavka 2. ovoga Zakona, pod uvjetom da nije u suprotnosti sa šumskogospodarskom osnovom područja osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom ili programom za gospodarenje šumama, Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumom može općim aktom predvidjeti za svoje potrebe kao i za potrebe građana uz naknadu, skupljanje šumskih plodova i drugih sporednih šumskih proizvoda, iskorištavanje humusa, pijeska, šljunka, kamena i smolarenja, a pašarenje i žirenje u šumama i na šumskim zemljištima, osim u šumama raznodobnih sjemenjača i plantažama i u šumama jednodobnih sjemenjača i panjača za vrijeme trajanja obnove i rasta mladika i kultura u prvom dobnom razredu uz obavezno čuvanje stoke.

Poduzeće za šume odnosno pravne osobe koji gospodare šumama utvrđuju općim aktom vrstu šumskih plodova i sporednih šumskih proizvoda te uvjete pod kojima ih građani mogu skupljati u šumi, kao i način korištenja šume za odmor i rekreaciju.

Općim aktom iz stavka 1. ovoga članka, u skladu s programom za gospodarenje šumama, Poduzeće za šume odnosno pravna osoba izuzetno može predvidjeti određene površine degradiranih šuma i šikara na kojima se može dozvoliti brst pod uvjetima da takve površine čine cjeloviti kompleks veći od 100 ha i uz obavezno čuvanje stoke. Brst se ne može dozvoliti na površinama degradiranih šuma i šikara za vrijeme njihove obnove, ako su u tim šumama zastupljene vrste drveća koje omogućuju njihov razvitak u vrednije šume, kao i u šumama u kojima se provode ili pripremaju uzgojne mjere kojima se vrši njihova melioracija ili konvercija, sve do vremena uzrasta glavnih vrsta drveća do 6 m visine ili ako su te šume kojima se zaštićuju objekti ili površine ugrožene od erozije.

Opći akt o iskorištavanju pijeska, šljunka i kamena iz stavka 1. i opći akt iz stavka 2. ovoga

članka donosi se uz prethodno mišljenje općinskog vijeća.

Za šume na kojima postoji pravo vlasništva akt iz stavka 1. ovoga članka donosi općinsko vijeće.

Članak 44.

Vlasnik šume može u svojoj šumi napasivati stoku te skupljati i odvoziti šušanj, mahovinu i druge sporedne šumske proizvode samo pod uvjetima i na način određen programom za gospodarenje šumama.

Članak 45.

Krčenje odnosno čista sječa šume može se dozvoliti:

1. u svrhu promjene vrsta drveća, sastojinskih oblika šume; podizanja plantaža ili objekata koji služe u šumskoj proizvodnji (rasadnici, šumske prometnice, prosjeke, šumsko-građevinski objekti, lovni objekti i sl.), ukoliko to već nije određeno šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom ili programom za gospodarenje šumama;
2. ako se šumsko zemljište zbog općeg interesa ima privesti drugoj kulturi;
3. ako to zahtijevaju interesi sigurnosti ili obrane zemlje;
4. ako je potrebno radi provedbe plana prostornog uređenja ili građenja objekata koji se prema posebnom zakonu mogu graditi izvan građevinskog područja;
5. ako je to potrebno radi građenja objekata ili izvođenja radova iz članka 16. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona.

Dozvolu iz stava 1. ovoga članka izdaje općinsko vijeće, uz suglasnost županijskog ministarstva.

Zemljište na kojem je izvršena čista sječa odnosno krčenje šume mora se u roku tri godine privesti namjeni radi koje je obavljena čista sječa odnosno krčenje. U protivnom slučaju korisnik je dužan izvršiti pošumljavanje odnosno zemljišta u roku koji odredi općinsko vijeće.

Članak 46.

U šumi ili na šumskom zemljištu mogu se graditi samo objekti potrebni za gospodarenje šumom, kao i objekti koji su predviđeni prostornim planom općine.

Prostornim planom općine može se predvidjeti da se u šumi ili na šumskom zemljištu izgrade objekti za potrebe infrastrukture, sporta, rekreacije, lova, potrebe obrane, ali samo ako to iz tehničkih

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

ili ekonomskih uvjeta nije moguće planirati izvan šume odnosno šumskog zemljišta.

U postupku donošenja prostornog plana općine sudjeluje i općinski ured nadležan za poslove šumarstva.

Kod utvrđivanja uvjeta uređenja prostora, posebno uvjete za izgradnju objekata iz stavka 1. ovoga članka i izgradnju objekata u pojasu do 50 m od ruba šume utvrđuje Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari odnosnom šumom ili šumskim zemljištem.

Za izradu tehničke dokumentacije o gradnji objekta u šumi ili na šumskom zemljištu treba pribaviti prethodnu suglasnost županijskog Ministarstva koja će sadržavati i uvjete u skladu s kojima će se izraditi tehnička dokumentacija.

Članak 47.

Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama i vlasnici šuma dužni su osigurati zaštitu šuma od protupravnog prisvajanja, korištenja i drugih protupravnih radnji, poduzimati potrebne mjere radi zaštite šuma od požara, urediti nužne mreže prosjeka i uredno ih održavati i postaviti dovoljan broj osmatračnica s obzirom na posebne prilike na području na kojem se nalaze šume kojima gospodare te osigurati provedbu šumskog reda.

Općinsko vijeće ili organ koji ona odredi naređuje koje se mjere iz stavka 1. ovoga članka moraju poduzimati u šumama kojima ne gospodare pravne osobe.

Članak 48.

Radi ostvarivanja zaštite šuma iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona, Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama u županijskom vlasništvu dužna je osigurati neposredno čuvanje šuma.

Čuvanje šuma obavlja radnik koji ima najmanje stručnu spremu četvrtog (IV) stupnja obrazovanja stručnog radnika u šumarstvu - čuvar šume.

Čuvar šume, osim stručne spreme iz stavka 2. ovoga članka, mora ispunjavati i druge uvjete određene zakonom.

Općim aktom Poduzeća za šume odnosno pravne osobe koja gospodari šumama u županijskom vlasništvu utvrđuju se zadaci i način obavljanja dužnosti čuvanja šuma, način odijevanja i oznake te oblik i sadržaj legitimacije čuvara šuma.

Ako čuvar šume zateče u šumi osobu koja protupravno prisvaja šumsko drveće ili sporedne šumske proizvode ili vrši druge radnje protivne ovom Zakonu, ima pravo:

1. zatražiti od nje osobnu kartu ili drugu ispravu na osnovi koje može utvrditi identitet osobe;
2. pregledati tu osobu, njezinu prtljagu ili prijevozno sredstvo;
3. privremeno oduzeti protupravno prisvojeno drveće i dijelove drveta, sporedne šumske proizvode kao i sredstva kojima je izvršeno protupravno prisvajanje.

Članak 49.

U šumi, na šumskom zemljištu kao i na zemljištu u neposrednoj blizini šume može se ložiti otvorena vatra i paliti drveni ugljen samo na mjestima i uz poduzimanje odgovarajućih mjera opreznosti što ih odredi pravna osoba koja gospodari šumom i šumskim zemljištem, odnosno organ općinske uprave nadležan za poslove šumarstva za ostale šume i šumska zemljišta.

Otvorenom vatrom, prema ovom Zakonu, smatra se vatra izvan zatvorenih odnosno pokrivenih prostorija s osiguranim ložištem.

Članak 50.

Zabranjeno je u šumi i na udaljenosti od 200 metara od ruba šume podizati vapnare, poljske ciglane i druge objekte s otvorenim ognjištem kao i odlaganje smeća i otpadaka u šumi.

Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama dužna je smeće i otpatke skloniti odnosno odvesti iz šume, a nastale troškove u vezi s tim poslovima imaju pravo naplatiti od pravne ili fizičke osobe koja je to smeće ili otpatke odložila u šumu.

6. Šumske ceste**Članak 51.**

Ceste koje služe prvenstveno za potrebe gospodarenja šumama, a vode se kao osnovna sredstva pravnih osoba koje gospodare šumama, smatraju se šumskim cestama.

Šumske ceste mogu koristiti i druge pravne osobe i građani pod uvjetima utvrđenim općim aktom pravne osobe u čijim se sredstvima one nalaze i dužni su plaćati naknadu za njihovo korištenje. Visinu naknade iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka uz suglasnost općinskog vijeća. Visina naknade može se utvrditi i ugovorom.

Ako se šumska cesta koristi i za potrebe javnog saobraćaja naknadu utvrđuju sporazumno pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka i općinsko vijeće.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

7. Popratnica**Članak 52.**

Drvo i grane posječene u šumi i izvan šume mogu se izvesti, prevoziti, primiti na otpremu, preradu ili pohranu i prodavati odnosno kupovati samo ako su žigosani i ako je za drvo izdana popratnica.

Žigosanje drveta i grana te izdavanje popratnica za drvo, prema stavku 1. ovoga članka obavlja Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama. Za šume na kojima postoji pravo vlasništva žigosanje drveta i izdavanje popratnica iz stavka 1. ovoga članka obavlja Poduzeće za šume.

8. Imovinskopravni odnosi**Članak 53.**

Šume i šumska zemljišta u županijskom vlasništvu ne mogu se otuđivati iz županijskog vlasništva, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom (izdvajanje iz šumskogospodarske osnove i komasacija).

Na šumama i šumskim zemljištima u županijskom vlasništvu ne može se steći pravo vlasništva dosjelošću.

Članak 54.

Zabranjeno je i kažnjivo samovlasno zauzimanje šuma i šumskih zemljišta u županijskom vlasništvu.

Članak 55.

Za prenesena prava u slučajevima i prema postupku iz članka 14. stavaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona ili ograničena prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta u slučajevima proglašenja šume za zaštitnu odnosno za šumu s posebnom namjenom, osnivanjem služnosti u šumi i privremenim zauzimanjem šumskog zemljišta Poduzeće za šume odnosno pravna osoba imaju pravo na naknadu kojom se osigurava da njeni uvjeti rada ne budu pogoršani, u skladu s ovim Zakonom.

Naknadu daje pravna osoba na koju se vrši prijenos prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta ili na čiji zahtjev odnosno u čiju korist je ograničeno određeno pravo u pogledu šuma i šumskih zemljišta. Sredstva naknade dobivena za prenesena ili ograničena prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta, Poduzeće za šume i pravna osoba može koristiti samo u svrhu proširene biološke reprodukcije šuma ili kupnju šume odnosno šumskog zemljišta najkasnije u roku dvije godine.

Članak 56.

Naknada za preneseno pravo u pogledu šuma i šumskih zemljišta određuje se u iznosu vrijednosti šume i šumskog zemljišta utvrđene procjenom u vrijeme prijenosa, a pod uvjetom iz članka 55. stava 2. ovoga Zakona.

Ako se pravo korištenja šumom i šumskim zemljištem prenosi radi iskorištavanja u druge namjene, pravna osoba ima pravo da prethodno iskoristi drvenu masu te šume s tog zemljišta, a naknada se određuje prema odredbi stavka 1. ovoga članka umanjena za vrijednost iskorištene drvene mase.

Naknada za izdvojeno šumsko zemljište daje se u novcu ukoliko naknadu nije moguće dati u drugom zemljištu pogodnom za podizanje i gospodarenje šumom.

Ako se šumsko zemljište izdvaja prema odredbi članka 14. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona za građene objekata za zaštitu od poplava za koje je Županija utvrdila opći interes i odobrila program izgradnje, naknada se određuje prema odredbama Zakona o vodama.

Ako se naknada prema odredbama ovoga članka ne utvrdi sporazumno, o njoj odlučuje nadležni sud.

Članak 57.

Poduzeće za šume odnosno pravne osobe i građani čija šuma je proglašena zaštitnom šumom odnosno šumom s posebnom namjenom, ako se tim proglašenjem ograničuju njihova prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta, imaju pravo na naknadu u iznosu za koji su im umanjeni prihodi iz te šume odnosno povećani troškovi njezinog održavanja.

Ako se naknada prema stavku 1. ovoga članka ne utvrdi sporazumno, o njoj odlučuje nadležni sud.

Članak 58.

U slučaju ustanovljenja prava služnosti u šumi ili na šumskom zemljištu (izgradnja vodovoda, kanalizacije, plinovoda, električnih vodova i sl.) u postupku propisanom zakonom, naknada se utvrđuje u iznosu za koji je uslijed ustanovljene služnosti smanjena vrijednost šume ili šumskog zemljišta i umanjena proizvodnja drvene mase.

Način i vrijeme sječe šume radi izgradnje dalekovoda ili sličnih objekata u šumi sporazumno utvrđuju investitor i Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumom.

Ako ne dode do sporazuma iz stava 2. ovoga članka, način i vrijeme sječe šume utvrđuje općinski ured nadležan za poslove šumarstva.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovoga članka, investitor za izgradnju vodovoda i Poduzeće za

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumom ili šumskim zemljištem mogu ugovoriti da investitor nije dužan plaćati naknadu ako izgradi potrebne uređaje za zaštitu šume od požara.

Članak 59.

Zemljište u županijskom vlasništvu i vlasništvu građana može se privremeno zauzeti za prijevoz i smještaj šumskih proizvoda, ako to nije moguće obaviti na drugi način ili bi drugi način bio nerazmjerno skuplji.

Ustanovljenje privremenog zauzimanja zemljišta i visina naknade utvrđuje se u postupku propisanom Zakonom o eksproprijaciji.

Ako se privremenim zauzimanjem nanese šteta, osim naknade iz stavka 2. ovoga članka nadoknađuje se i šteta.

Članak 60.

Građani i pravne osobe koje oštete šumu dužni su nadoknaditi štetu prema šumsko-odštetnom cjeniku. Cjenik donosi pravna osoba koja gospodari šumom, a odobrava ga županijsko Ministarstvo. Za šume kojima ne gospodare pravne osobe šumsko-odštetni cjenik donosi općinsko vijeće.

Cjenik iz stavka 1. ovoga članka donosi se u okviru propisanih mjerila.

9. Komascija šuma i šumskih zemljišta**Članak 61.**

Komasacija šuma i šumskih zemljišta u županijskom vlasništvu i šuma i šumskih zemljišta na kojima postoji pravo vlasništva provodi se prema odredbama Zakona o komasaciji zemljišta, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 62.

Za komasaciju šuma i šumskih zemljišta u županijskom vlasništvu potrebno je prethodno pribaviti suglasnost županijskog Ministarstva.

Članak 63.

U postupku komasacije šuma i šumskih zemljišta može se izvršiti zamjena šuma i šumskih zemljišta poljoprivrednim zemljištem i obratno, kao i zamijeniti šume i šumska zemljišta u županijskom vlasništvu za šume i šumska zemljišta na kojima postoji pravo vlasništva.

III. DRUŠTVENO-EKONOMSKI ODNOSI**Članak 64.**

Financijska sredstva potrebna za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima odnosno za

osiguravanje jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma na kontinentalnom području, biološke reprodukcije i zaštite šuma od požara na području krša, zaštitu šuma i neophodnih znanstveno-istraživačkih radova i programa u oblasti šumarstva osiguravaju se:

1. izdvajanjem sredstava za jednostavnu biološku reprodukciju šuma Poduzeća za šume, pravnih osoba i vlasnika koji gospodare šumama i šumskim zemljištima odnosno doprinosima od katastarskog prihoda od šuma i šumskih zemljišta;
2. izdvajanjem sredstava Poduzeća za šume za dio proširene biološke reprodukcije šuma;
3. naknadama za korištenje općekorisnih funkcija šuma.

Sredstva iz stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka raspoređuju se prema namjenama, u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja, programima za gospodarenje šumama na području krša, programima za proširenu biološku reprodukciju šuma, zaštitu šuma i neophodnim znanstveno-istraživačkim radovima i programima u oblasti šumarstva.

Članak 65.

Poduzeće za šume i pravne osobe koje gospodare šumama izdvajaju sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma iz ukupnog prihoda. Osnovica za izdvajanje sredstava je prihod ostvaren od prodaje drveta i vrijednosti drveta upotrijebljenog za vlastite potrebe i to najmanje:

- u jednodobnim šumama 20%
- u raznodobnim šumama 15%
- u šumama na području krša 10%

Sredstva izdvojena na osnovi stavka 1. ovoga članka uplaćuju se na poseban račun jednostavne biološke reprodukcije šuma Poduzeća za šume odnosno pravne osobe a koriste se namjenski za izvršenje radova zadataka jednostavne biološke reprodukcije šuma predviđene šumskogospodarskom osnovom područja, osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama odnosno programima za gospodarenje šumama.

Poduzeće za šume izdvaja na svoj poseban račun sredstva za ostvarivanje programa proširene biološke reprodukcije šuma u visini 3% od vrijednosti prodanog drveta.

Neutrošena sredstva iz stavka 2. ovoga članka Poduzeće za šume koristi za izvršenje programa proširene biološke reprodukcije šuma.

Članak 66.

Vlasnici šuma osiguravaju sredstva za podmirenje troškova izrade i provođenja programa za

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

gospodarenje šumama na kojima postoji pravo vlasništva:

1. od prihoda ostvarenoga prodajom drva po stopama određenim člankom 65. stavkom 1. ovoga Zakona obračunate po cjeniku za drvne sortimente Poduzeća za šume;
2. plaćanjem doprinosa iz katastarskog prihoda od šuma i šumskih zemljišta koji obračunava i naplaćuje porezna uprava po propisima o neposrednim porezima.

Visinu doprinosa iz stavka 1. točke 2. ovoga članka propisat će županijski ministar financija vodeći računa o potrebama i mogućnostima ostvarivanja programa za gospodarenje šumama na kojima postoji pravo vlasništva.

Sredstva iz stavka 1. ovoga članka obračunava Poduzeće za šume, a vlasnik šume ih uplaćuje na njegov poseban račun.

Članak 67.

Poduzeća i druge pravne osobe koje na teritoriju Županije obavljaju privrednu djelatnost, osim Poduzeća za šume i pravnih osoba koje gospodare šumama, plaćaju naknadu za korištenje općekorisnih funkcija šuma.

Naknada iz stavka 1. ovoga članka plaća se od ukupnog prihoda u visini od 0,1 % na poseban račun Poduzeća za šume za namjene iz članka 64. stavka 2. ovoga Zakona, tromjesečno i po završnom računu.

Kontrolu izdavanja sredstava iz članka 65. stavka 3. ovoga Zakona i obračuna i naplate sredstava iz stavka 2. ovoga članka obavlja Zavod za platni promet u Županiji po periodičnom obračunu i završnom računu.

Ako obveznik plaćanja naknade ne obračuna ili ne uplati naknadu na poseban račun Poduzeća za šume, Zavod za platni promet u Županiji će iznos naknade obračunati i naplatiti iz sredstava obveznika koji se vode kod Zavoda za platni promet u Županiji.

Članak 68.

Pravne osobe i građani koji vrše prodaju proizvoda iskorištavanja šuma (drvne sortimente) plaćaju šumski doprinos u visini od 4% od prodane vrijednosti tehničke oblovine.

Sredstva šumskog doprinosa uplaćuju se na poseban račun općine na čijem području je izvršena sječa šume i koriste se za financiranje izgradnje komunalne infrastrukture.

IV. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA NA PODRUČJU KRŠA**Članak 69.**

Gospodarenje šumama i šumskim zemljištima na području krša zasniva se, pretežno, na korištenju njihovih općekorisnih funkcija.

Šume i šumska zemljišta na području krša prostiru se u općinama Livno i Tomislavgrad.

Članak 70.

Poduzeće za šume odnosno pravna osoba, u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja, donosi uz suglasnost županijskog Ministarstva programe za gospodarenje šumama na području krša.

Ako struktura šuma na području krša zahtijeva podjelu na gospodarske jedinice program za gospodarenje šumama razrađuje se po gospodarskim jedinicama.

Članak 71.

Šumski požari na području krša smatraju se elementarnim nepogodama, ako mogu ugroziti živote ljudi ili prouzročiti štetu odnosno štetne posljedice većeg opsega bez obzira na visinu stvarne štete.

Članak 72.

Odredbe članka 7. do 68. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na šume i šumska zemljišta na području krša.

V. NADZOR**Članak 73.**

Nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na osnovi njega obavljaju županijsko ministarstvo preko županijskih šumarskih inspektora i općinski uredi nadležni za poslove šumarske inspekcije.

Nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara u šumama i šumskom zemljištu obavljaju i inspektori zaštite od požara policijske uprave koji u obavljanju tih poslova imaju ovlaštenja šumarskih inspektora utvrđena ovim Zakonom.

Članak 74.

Konačne poslove inspekcijaskog nadzora obavlja Glavni županijski šumarski inspektor.

Poslove šumarske inspekcije obavljaju šumarski inspektori.

Članak 75.

Općinski uredi nadležni za poslove šumarske inspekcije obavljaju neposredno sve poslove inspekcijaskog nadzora, osim poslova za koje je zakonom određeno da ih neposredno obavlja Ministarstvo.

Šumarski inspektor ovlašten je:

1. nadzirati neposrednu provedbu odredaba, dijela šumskogospodarske osnove, osnova

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

- gospodarenja gospodarskim jedinicama, programa za gospodarenje šumama, provedbenih planova i godišnjih planova gospodarenja;
2. pregledati sve šumske radove, objekte, uređaje i naprave, kao i sva mjesta gdje se drvo siječe, uskladištava, prerađuje, izvozi iz šume ili stavlja u promet te sredstva u kojima se drvo prevozi;
 3. pregledati šumskogospodarsku osnovu područja, osnove gospodarenja gospodarskim jedinicama, programe za gospodarenje šumama, godišnje planove gospodarenja, opće akte, poslovne knjige i druge isprave koje se odnose na gospodarenje i upravljanje šumama i šumskim zemljištima;
 4. zahtijevati podatke i obavijesti o izvršenim radovima na reprodukciji i iskorištavanju šuma, o sredstvima i postupcima koji se primjenjuju na uređivanju šuma, o stručnim službama, kao i druge podatke, radi utvrđivanja da li je gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na osnovi njega;
 5. nadzirati kako se provodi utvrđivanje zdravstvenog stanja šuma i mjere za suzbijanje biljnih bolesti i štetočina i narediti provođenje određenih mjera, ako utvrdi da se Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama ili vlasnik šume ne pridržavaju propisa i naređenih mjera za zdravstvenu zaštitu šuma;
 6. nadzirati kako se provode mjere osiguranja zaštite od požara i narediti provođenje određenih mjera, ako utvrdi da se Poduzeće za šume odnosno pravna osoba koja gospodari šumama ili vlasnik šume ne pridržava propisa odnosno naređenih mjera za zaštitu šuma od požara;
 7. nadzirati provođenje i drugih mjera za zaštitu šume određenih ovim Zakonom (osiguranje šumskog reda, neposrednog čuvanja šume i dr.) ili propisa donesenih na osnovi njega;
 8. obustaviti krčenje šume, sječu šume i druge radnje koje nisu u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovi njega;
 9. privremeno oduzeti bespravno posječeno drvo i ostale dijelove stabla kao i druge bespravno prisvojene ili proizvedene šumske proizvode;
 10. privremeno oduzeti šumske proizvode četinjača koje nisu okorane ili prskane, a za koje je koranje ili prskanje propisano;
 11. narediti provedbu radova određenih šumskogospodarskom osnovom područja, osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programom za gospodarenje šumama čije neizvršenje bi prouzročilo štetne posljedice;

12. narediti privremene mjere za spečavanje štete u hitnom slučaju u kojem bi nastupila šteta za opći interes;
13. obavijestiti nadležne organe o zapaženim nepravilnostima i tražiti njihovo postupanje, ako sam nije ovlašten neposredno postupiti;
14. prikupiti potrebne podatke i obavještenja od odgovornih osoba, svjedoka, vještaka i drugih osoba;
15. poduzeti i druge mjere i radnje za koje je ovlašten drugim propisima.

Članak 76.

Županijsko Ministarstvo, preko županijskih šumarskih inspektora osim poslova određenih drugim propisima:

1. prati i nadzire provođenje mjera i radova propisanih šumskogospodarskom osnovom područja i programima za gospodarenje šumama šumskokrških područja;
2. nadzire da li se zaštitnim šumama i šumama s posebnom namjenom gospodari u skladu sa svrhom radi koje su takvima proglašene;
3. prati i nadzire poduzete mjere preventivne zdravstvene zaštite šuma propisane šumskogospodarskom osnovom područja;
4. nadzire da li se sredstva naknade za prenesena ili ograničena prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta koriste u skladu s određenom namjenom;
5. usklađenost osnova gospodarenja gospodarskih jedinica i programa za gospodarenje šumama sa šumskogospodarskom osnovom područja odnosno programima za gospodarenje šumama šumskokrškog područja;
6. rješava o žalbama protiv rješenja općinskih ureda nadležnih za poslove šumarske inspekcije;
7. vodi službene podatke o povredama odredaba ovoga zakona i drugih propisa iz oblasti šumarstva.

Članak 77.

Poduzeće za šume, druge pravne osobe i građani, čiji rad podliježe nadzoru šumarskog inspektora dužni su mu omogućiti obavljanje nadzora i pružiti potrebne podatke i obavještenja.

Članak 78.

Šumarski inspektor donosi rješenje o upravnoj mjeri kad je za to ovlašten ovim Zakonom.

Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje rješenja.

Šumarski inspektor, protiv čijeg rješenja je izjavljena žalba, može odgoditi izvršenje rješenja

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

ako bi prouzrokovalo opasnost po ljude ili štetu koja bi se teško mogla popraviti.

Članak 79.

Šumarski inspektor mora imati stečenu stručnu spremu sedmog (VII/1) stupnja obrazovanja šumarskog smjera, položen stručni ispit za šumarskog inspektora i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima u oblasti šumarstva.

Šumarski inspektor dužan je pri obavljanju svoje dužnosti imati legitimaciju kojom se dokazuje njegovo svojstvo šumarskog inspektora.

VI. KAZNENE ODREDBE**Članak 80.**

Novčanom kaznom 5.000 do 50.000 DM kaznit će se za privredni prijestup Poduzeće za šume ili pravna osoba:

1. ako ne izvrši pošumljavanje u određenom roku (članak 10);
2. ako gospodari šumsko gospodarskim područjem protivno šumskogospodarskoj osnovi područja odnosno ne izvršava radnje i mjere određene šumskogospodarskom osnovom područja (članak 28. stavci 1., 2., 3. i 4);
3. ako ne donese šumskogospodarsku osnovu područja (članak 29);
4. ako ne donese osnovu gospodarenja gospodarskom jedinicom ili ako gospodari gospodarskom jedinicom protivno osnovi gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno ako ne donese program za gospodarenje šumama ili ako gospodari protivno programu za gospodarenje šumama odnosno ne izvršava mjere ili radnje određene osnovom gospodarenja gospodarskom jedinicom ili programom za gospodarenje šumama (članak 31. stavci 1. do 5);
5. ako počini ili dozvoli pustošenje šume, oštećivanje ili podbjeljivanje stabala, krčenje ili čistu sječu šume protivno odredbama članka 42. ovoga Zakona;
6. ako zemljište na kojem je izvršeno krčenje ili čista sječa ne koristi u svrhu radi koje je izdana dozvola (članak 44. stavak 3);
7. ako sredstva naknade dobivena za prenesena ili ograničena prava u pogledu šuma i šumskih zemljišta u određenom roku ne iskoristi za proširenu biološku reprodukciju šuma ili kupnju šume odnosno šumskog zemljišta (članak 55. stavak 3);
8. ako prilikom izgradnje dalekovoda ili sličnih objekata u šumi odredi način i vrijeme sječe šume protivno odredbi članka 58. stavka 2. i 3. ovoga Zakona;

9. ako ne izdvaja sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma ili ih ne koristi namjenski ili ne izdvaja sredstva za ostvarivanje programa proširene biološke reprodukcije šuma ili ne plaća naknadu po periodičnom obračunu i završnom računu (članak 65. stavak 3. i članak 67. stavak 2.);

10. ako u određenom roku ne donese šumskogospodarsku osnovu područja ili ne uskladi postojeću odnosno ne donese osnovu gospodarenja gospodarskom jedinicom u roku iz članka 93. ovog Zakona.

Za privredni prijestup iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u Poduzeću za šume ili pravnoj osobi novčanom kaznom 500 do 5.000 DM.

Ako su privrednim prijestupom iz stavka 1. ovog članka prouzrokovane osobito teške posljedice, može se Poduzeću za šume ili pravnoj osobi izreći kazna do deseterostrukog iznosa učinjene štete odnosno neizvršene obaveze.

Članak 81.

Novčanom kaznom 2.500 do 25.000 DM kaznit će se za privredni prijestup Poduzeće za šume ili pravna osoba:

1. ako nema vlastitu šumarsku službu, a poslove gospodarenja nije povjerila Poduzeću za šume ili (članak 6.);
2. ako za obavljanje određenih stručnih ili specijaliziranih poslova u gospodarenju šumama nema radnika s propisanom stručnom spremom (članak 27.);
3. ako povjeri ili primi na izradu šumskogospodarsku osnovu područja ili njezinu reviziju protivno odredbi članka 28. stavka 5. ovog Zakona;
4. ako u određenom roku ne obavi redovnu ili izvanrednu reviziju šumskogospodarske osnove područja (članak 30.);
5. ako u određenom roku ne obavi redovnu ili izvanrednu reviziju odnosno obnovu osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom ili programe za gospodarenje šumama, odnosno ne donese godišnji plan gospodarenja (članak 31. stavci 6. i 7.);
6. ako povjeri ili primi na izradu osnovu gospodarenja gospodarskom jedinicom ili program za gospodarenje šumama odnosno njihove obnove protivno odredbi članaka 31. stavak 11. ovoga Zakona;
7. ako gospodari šumama i šumskim zemljištima protivno planu gospodarenja odnosno ne izvršava radnje i mjere određene godišnjim planom gospodarenja (članak 32. stavak 2.);
8. ako izvrši ili dozvoli izvršenje doznake stabala bez važeće osnove gospodarenja

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

gospodarskom jedinicom ili programa za gospodarenje šumama (članak 39. stavak 5.);

9. ako ne poduzme mjere za zaštitu šuma ili ne organizira stalnu službu za nadzor i utvrđivanje zdravstvenog stanja šuma ili ne poduzima redovne preventivne ili represivne mjere za suzbijanje biljnih bolesti i štetočina (članak 41.);
10. ako počini ili dozvoli sječu stabala u mladim sastojinama i kulturama, odsjecanje grana, dijelova grana ili kresanje lisnika (članak 41. stavak 2.);
11. ako u šumi, na šumskom zemljištu ili na zemljištu u neposrednoj blizini šume loži otvorenu vatru ili pali drveni ugljen protivno odredbama članka 49. ovoga Zakona;
12. ako podigne vapnaru, poljsku ciglanu ili drugi objekt s otvorenim ognjištem protivno odredbama članka 50. stavka 1. ovog Zakona;
13. ako ne donese program za gospodarenje šumama ili ako gospodari protivno programu odnosno ne izvršava mjere i radnje određene programom (članak 70. stav 1.);
14. ako ne donese gospodarsku osnovu (uredajni elaborat) gospodarske jedinice ili ne obavi reviziju odnosno obnovu postojeće gospodarske osnove gospodarske jedinice (članak 89. stav 1.);
15. ako u određenom roku ne donese godišnji plan gospodarenja gospodarskom jedinicom ili gospodari protivno planu gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno ne izvršava radnje i mjere određene godišnjim planom gospodarenja gospodarskom jedinicom (članak 89. stav 2);
16. ako u određenom roku ne donese godišnji plan gospodarenja za neuređene šume ili gospodari protivno godišnjem planu gospodarenja odnosno ne izvršava radnje i mjere određene godišnjim planom gospodarenja (članak 90);
17. ako ne donese program za gospodarenje šumama šumskokrškog područja ili ne uskladi odnosno ne donese program za gospodarenje šumama koji se odnose na dijelove šumskogospodarskog odnosno šumskokrškog područja u roku iz članka 93. ovoga Zakona.

Za privredni prijestup iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u Poduzeću za šume ili pravnoj osobi novčanom kaznom 250 do 2.500 DM.

Članak 82.

Novčanom kaznom 500 do 5.000 DM kaznit će se za prekršaj Poduzeće za šume ili pravna osoba:

1. ako ne obavi mjere i radnje za koje je ovlaštena (članak 35. stavak 2.);
2. ako obavlja ili dozvoli sječu stabala u šumi bez doznake stabala ili protivno godišnjem planu gospodarenja (članak 39. stavak 1.);
3. ako obavlja ili dozvoli doznaku i sječu stabala protivno odredbama članka 39. stavci 2., 3., 4. i 7. ovoga Zakona;
4. ako obavlja ili dozvoli obavljanje nužne doznake stabala protivno odredbama članka 39. stavak 6. ovoga zakona;
5. ako poslove doznake stabala ne obavlja radnik s propisanom stručnom spremom osposobljen za taj posao (članak 40.);
6. ako počini ili dozvoli sječu rijetkih vrsta drveća, pašu, brst, žirenje, skupljanje i odvažanje šušnja, mahovine, šumskih plodova ili drugih sporednih šumskih proizvoda, iskorištavanje humusa, gline, pijeska, šljunka, kamena ili smolarenje (članak 42.);
7. ako protivno općim aktima dozvoli skupljanje šumskih plodova i drugih sporednih šumskih proizvoda, iskorištavanje humusa, pijeska, šljunka, kamena, smolarenje, pašu, žirenje ili brst (članak 43.);
8. ako u šumi ili na šumskom zemljištu gradi ili dozvoli gradnju objekata protivno odredbama članka 46. stavci 1. i 5. ovoga Zakona;
9. ako ne osigura zaštitu šuma od protupravnog prisvajanja, korištenja ili drugih protupravnih radnji ili ne poduzima potrebne mjere i radnje za zaštitu šuma od požara ili ne osigura provedbu šumskog reda (članak 47. stavak 1.);
10. ako ne osigura neposredno čuvanje šume (članak 48.);
11. ako koristi ili dozvoli korištenje šumskih cesta protivno uvjetima utvrđenim općim aktom (članak 51. stavak 2.);
12. ako drvo ili grane posječene u šumi ili izvan šume izvozi, prevozi, primi na otpremu, preradu ili pohranu ili prodaje odnosno kupuje nežigosano ili bez popratnice (članak 52. stavak 1.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u Poduzeću za šume ili pravnoj osobi kaznom 100 do 1.000 DM.

Članak 83.

Novčanom kaznom 250 do 2.500 DM kaznit će se za prekršaj Poduzeće za šume ili pravna osoba:

1. ako ne vodi propisane evidencije (članak 31. stavak 7.);
2. ako u određenom roku ne donese godišnji plan gospodarenja (članak 32. stavak 2.);

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

3. ako odlaže ili dozvoli odlaganje smeća ili otpadaka u šumi ili ne skloni odnosno odveze odloženo smeće ili otpatke (članak 50.);
4. ako šumarskog inspektora onemogućuje u obavljanju nadzora ili mu ne pruža potrebne podatke ili obavještenja (članak 77.);
5. ako ne postupi po rješenju šumarskog inspektora (članak 78. stavak 1. i 2.);

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u Poduzeću za šume ili pravnoj osobi novčanom kaznom 500 do 500 DM.

Članak 84.

Novčanom kaznom 100 do 1.500 DM kaznit će se za prekršaj građanin:

1. ako u šumi, na šumskom zemljištu ili na zemljištu u neposrednoj blizini šume loži otvorenu vatru ili pali drveni ugljen protivno odredbama članka 49. ovoga Zakona;
2. ako u šumi ili na udaljenosti do 200 m od ruba šume podigne ili na svome zemljištu dozvoli podizanje vapnare, poljske ciglane ili drugi objekt s otvorenim ognjištem (članak 50. stavak 1.).

Za prekršaj iz stava 1. ovoga članka umjesto novčane kazne može se izreći kazna zatvora u trajanju do 60 dana.

Članak 85.

Novčanom kaznom 100 do 500 DM kaznit će se za prekršaj građanin:

1. ako šumom ili šumskim zemljištem gospodari protivno programu za gospodarenje šumama ili u određenim rokovima ne provodi mjere ili ne izvrši radnje propisane tim programom (članak 35);
2. ako sječe ili dozvoli sječu stabala u šumi bez doznake stabala ili protivno godišnjem planu gospodarenja ili dopusti izvršenje nužne doznake stabala bez dozvole za sječu protivno odredbama članka 39. stavci 1. do 6. ovoga Zakona;
3. ako počini ili dozvoli krčenje ili čistu sječu šume, oštećivanje stabala, sječu rijetkih vrsta drveća, sječu stabala u mladim sastojinama i kulturama, odsjecanje grana, dijelova grana, kresanje lisnika, pašu brst, žirenje, skupljanje i odvažanje šušnja, mahovine šumskih plodova ili drugih sporednih šumskih proizvoda ili iskorištavanje humusa, gline, pijeska, šljunka, kamena ili smolarenje (članak 42.);
4. ako skuplja šumske plodove i druge sporedne šumske proizvode, iskorištava

humus, pijesak, šljunak, kamen, smolari, obavlja pašarenje, žirenje ili brst protivno odredbama članka 43. stavci 1., 2., 3. ili 5. ovoga Zakona;

5. ako napasuje stoku, skuplja ili odvozi šušanj, mahovinu ili druge sporedne šumske proizvode protivno uvjetima i načinu određenom u programu za gospodarenje šumama (članak 44.);
6. ako koristi šumsku cestu protivno odredbi članka 51. stavka 2. ovoga Zakona;
7. ako drvo ili grane posječene u šumi ili izvan šume izvozi, prevozi, prima na otpremu, preradu ili pohranu ili prodaje odnosno kupuje nežigosano ili bez popratnice (članak 52. stavak 1.);
8. ako ne uplaćuje sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma na propisan način i u određenom roku (članak 66. stavci 1. i 3.);
9. ako u svrhu protupravnog prisvajanja u šumi ili izvan šume obori jedno ili više stabala ili dijelove stabala, a takva radnja ne predstavlja krivično djelo.

Za prekršaj iz točke 9. stavka 1. ovoga članka u ponovljenom slučaju može se izreći kazna zatvora u trajanju do 30 dana.

Članak 86.

Novčanom kaznom u kunsjoj protuvrijednosti 50 do 300 DM kaznit će se za prekršaj građanin:

1. ako ne izvrši pošumljavanje u određenom roku (članak 10.);
2. ako u šumi posiječe stabla bez njihovog odabiranja i obilježavanja za vlastite potrebe ogrjeva (članak 39. stavak 1.);
3. ako ne poduzme mjere radi zaštite šuma od požara i drugih elementarnih nepogoda, biljnih bolesti ili štetočina (članak 41. stavak 1.);
4. ako zemljište na kojem je izvršeno krčenje ili čista sječa ne koristi u svrhu radi koje je izdana dozvola (članak 45. stavak 1.);
5. ako u šumi ne poduzima naređene mjere zaštite (članak 47. stavak 2.);
6. ako odloži ili dozvoli odlaganje smeća ili otpadaka u šumi (članak 50. stavak 1.);
7. ako šumarskog inspektora onemogućuje u obavljanju nadzora ili mu ne pruža potrebne podatke ili obavještenja (članak 77.);
8. ako ne postupi po rješenju šumarskog inspektora (članak 78. stavak 1. i 2.).

Članak 87.

Novčanom kaznom 30 DM kaznit će se na licu mjesta za prekršaj građanin:

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

1. ako u šumi napasuje stoku ili skuplja ili odvozi, šušanj, mahovinu, šumske plodove, ili druge sporedne šumske proizvode (članak 42. stavak 2.);
2. ako u šumi odlaže smeće ili otpatke (članak 50. stavak 1.);
3. ako stavlja u promet posječeno drvo ili grane nežigosane ili bez popratnice (članak 52. Stavak 1.).

Članak 88.

Uz kaznu za počinjeni privredni prijestup iz članka 80. stavka 1. točke 5. i za prekršaj iz članka 82. stavka 1. točke 2., 3., 4., 6. i 12. ovoga Zakona i prekršaj iz članka 85. stavka 1. točke 2., 3., 7. i 9. ovoga Zakona može se izreći zaštitna mjera oduzimanja predmeta koji su upotrebljeni ili su bili namijenjeni za izvršenje ili su nastali izvršenjem privrednog prijestupa odnosno prekršaja.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 89.**

Do donošenja šumskogospodarske osnove područja odnosno programa za gospodarenje šumama šumskokrškog područja, šumama i šumskim zemljištima, ako nisu donesene osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programi za gospodarenje šumama gospodarit će se na osnovi gospodarskih osnova (uredajnih elaborata) gospodarskih jedinica. Ako do donošenja šumskogospodarske osnove područja odnosno programa za gospodarenje šumama šumskokrškog područja isteče važnost postojećih gospodarskih osnova gospodarskih jedinica, one se moraju revidirati odnosno obnoviti.

Izuzetno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako ne postoji mogućnost pravovremene revizije odnosno obnove postojećih gospodarskih osnova gospodarskih jedinica, organizacije udruženog rada šumarstva obavezno donose godišnje planove gospodarenja gospodarskim jedinicama najkasnije do 31. prosinca tekuće godine za iduću godinu. Prema godišnjim planovima gospodarenja gospodarskom jedinicom može se gospodariti najduže kroz dvije godine.

Članak 90.

Do stupanja na snagu šumskogospodarske osnove područja, osnova gospodarenja gospodarskom jedinicom odnosno programa za gospodarenje šumama, neuređenim šumama gospodarit će se na osnovi godišnjih planova gospodarenja, koji se donose do 31. prosinca predhodne godine.

Godišnjim planom gospodarenja moraju se obuhvatiti opseg sječe i šumskouzgojni i drugi radovi potrebni za redovno gospodarenje.

Članak 91.

Reviziju i obnovu postojećih gospodarskih osnova i godišnje planove gospodarenja odobrava županijsko Ministarstvo nakon pribavljenog mišljenja stručne komisije.

Članak 92.

Na reviziju i obnovu gospodarskih osnova i donošenje godišnjih planova gospodarenja odgovarajuće se primjenjuju odredbe Pravilnika o načinu izrade šumskogospodarske osnove područja, osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama i programa za gospodarenje šumama.

Članak 93.

Šumskogospodarska osnova područja i programi za gospodarenje šumama šumskokrškog područja prema odredbama ovoga zakona moraju se donijeti u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona. U istom roku uskladit će se postojeće odnosno donijeti nove osnove gospodarenja gospodarskim jedinicama i programi za gospodarenje šumama koji se odnose na dijelove šumskogospodarskog odnosno šumskokrškog područja.

Članak 94.

Radnik sa stručnom spremom sedmog (VII/1) stupnja obrazovanja šumarskog smjera koji obavlja poslove za koje je prema Zakonu o šumama propisano znanje potrebno za obavljanje specijalističkih visokostručnih poslova (stručna sprema VII/2), a samoobrazovanjem uz rad je stekao određena znanja i pokazao određene sposobnosti i vještine, može steći propisanu stručnu spremu i obavljati te poslove, ako u posebnom postupku, u skladu s propisima o usmjerenom obrazovanju, dokaže da je ovladao tim znanjem i da je osposobljen za obavljanje tih poslova.

Radnik iz stavka 1. ovoga članka obavezan je steći propisanu spremu u roku godine dana od dana stupanja na snagu propisa o posebnom postupku za stručnu spremu sedmog (VII/2) stupnja šumarskog smjera kojom se stječu znanja za obavljanje specijalističkih poslova u šumarstvu.

Članak 95.

Ovlašćuje se županijski ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da donese potanje propise o izradi šumskogospodarske osnove područja, osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama i programa za gospodarenje šumama (Članak 28., 31., 34. i 70.), odabiranju i obilježavanju drva (doznaci stabala) i popratnici (Članak 39. i 52.), šumskom redu (Članak 47.), šumskoodštetnom

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

cjeniku (Članak 60.) i legitimaciji šumarskog inspektora (Članak 79.).

Članak 96.

Do stupanja na snagu propisa iz članka 95 ostaju na snazi:

1. Pravilnik o žigosanju drva i izdavanju popratnica za drvo;
2. Pravilnik o šumskom redu;
3. Pravilnik o načinu izrade šumskogospodarskih osnova područja, osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama i programa za gospodarenje šumama.

Članak 97.

Poduzeće za šume počinje s radom 1. travnja 1998. godine.

Članak 98.

Sredstva za osnivanje Poduzeća za šume osiguravaju se iz sredstava (osnovna, obrtna i druga sredstva) postojećih sredstava koje imaju Šume Herceg-Bosne s područja županije Hercegbosanske (Šumarije Drvar, Grahovo, Glamoč, Livno, Kupres i Tomislavgrad), utvrđenih bilancom danom osnivanja poduzeća za šume.

Članak 99.

Danom početka rada Poduzeća za šume prestaje radom na području županije Hercegbosanske:

1. Javno Poduzeće Šume Herceg-Bosne sa sjedištem u Mostaru

Članak 100.

Sredstva, prava i obveze Šumarija (Drvar, Grahovo, Glamoč, Livno, Kupres i Tomislavgrad) te njihove radnike, preuzima Poduzeće za šume kao njihov pravni slijednik.

Poduzeće za šume ostvaruje pravo na gospodarenje svim šumama i šumskim zemljištima u županijskom vlasništvu koja su mu povjerena na gospodarenje temeljem Zakona o šumama s danom početka njegovog rada.

Članak 101.

Poduzeće za šume dužno je uskladiti svoju organizaciju, rad, opće akte i provesti postupak imenovanja direktora, u skladu s odredbama Zakona o šumama i upisati se u sudski registar kod nadležnog suda do 30 dana od dana osnivanja.

Od dana stupanja na snagu Zakona o šumama Šumarije s područja Županije ne smiju zapošljavati nove radnike na neodređeno vrijeme, otuđivati osnovna, obrtna i druga sredstva koja služe za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima i stvarati materijalne obveze, bez suglasnosti županijskog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Članak 102.

Županijska vlada imenovat će na prijedlog županijskog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva vršioca dužnosti direktora Poduzeća za šume koji će obavljati poslove do imenovanja direktora, prema postupku utvrđenom Zakonom o šumama.

Članak 103.

Vršilac dužnosti direktora će do donošenja Statuta Poduzeća za šume, posebnom odlukom utvrditi organizaciju rada i način rukovođenja u Poduzeću za šume.

Vršilac dužnosti direktora će pojedinim radnicima Poduzeća za šume izdati posebne punomoći za obnašanje dijela poslova iz njegovog djelokruga rada.

Članak 104.

Poduzeće za šume donijet će šumskogospodarsku osnovu područja za tentorij Županije u roku dvije godine od dana početka primjene Zakona o šumama.

Do donošenja šumskogospodarske osnove područja iz stavka 1. ovoga članka, šumama i šumskim zemljištima u županijskom vlasništvu gospodarit će se temeljem postojećih šumskogospodarskih osnova područja i programa za gospodarenje šumama šumskokrških područja, na način da se odredbe iz uređajnih elaborata za etate i šumskouzgojne radove ne odnose pojedinačno na dosadašnja šumskogospodarska i šumskokrška područja, već zbroj predstavlja ukupno propisane zadatke šumskogospodarske osnove područja.

Na šumskogospodarske osnove područja i programe za gospodarenje šumama šumskokrških područja iz stavka 2. ovoga članka do prestanka njihovog važenja, primjenjuju se odredbe o reviziji.

Članak 105.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o šumama (službeni list SR BiH broj 11/78; 12/78; 22/91) i Uredba o Zakonu o šumama na području HZ H-B za vrijeme neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja objavljena u Narodnom listu HZ H-B broj 17/93.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 106.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Narodnim Novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-13/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

Na temelju članka 62. stavak 1. a u svezi s člankom 61. i 62. Zakona o sudovima ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 1/97), Skupština Hercegbosanske županije, na sjednici održanoj dana 11. ožujka 1998. godine, donosi

ODLUKU

o imenovanju sudaca porotnika Županijskog suda

Članak 1.

Za suce porotnike Županijskog suda u Livnu, imenuju se:

1. Hrvoje Pranjeta iz Bosanskog Grahova,
2. Bisera Lozančić iz Kupresa,
3. Stanislav Komšo iz Drvara,
4. Dobroslav Rajić iz Drvara,
5. Mijo Petričević iz Drvara,
6. Zvonimir Kutleša iz Prisoja, općina Tomislavgrad,
7. Božo Mioč iz Tomislavgrada,
8. Ilija Ćurić iz Tomislavgrada,
9. Katija Skočibušić iz Mesihovine, općina Tomislavgrad,
10. Petar Buljan iz Crvenica, općina Tomislavgrad,
11. Mile Ivančić iz Grabovice, općina Tomislavgrad,
12. Zdravko Lovrić iz Odžaka, općina Livno,
13. Jozo Maganjić iz Orguza, općina Livno,
14. Zoran Šesto iz Velikih Kablića, općina Livno,
15. Draško Mihaljević iz Zagoričana, općina Livno,
16. Marija Kaselj iz Strube, općina Livno,
17. Niko Hrga iz Livna,
18. Vatroslav Tomić iz Livna,
19. Ivo Puhalo iz Brine, općina Livno,
20. Petar Kaleva iz Glamoča.

Članak 2.

Suci porotnici iz članka 1. ove Odluke imenuju se na period od četiri godine.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-14/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

Na temelju članka 21. i 32. Ustava Hercegbosanske županije ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 3/96), Skupština Hercegbosanske županije, na sjednici održanoj dana 11. ožujka 1998. godine, donosi

ODLUKU

o mirovanju zastupničkih mandata i utvrđivanju zamjenika zastupnika

Članak 1.

Zbog obnašanja dužnosti u izvršnoj vlasti Hercegbosanske županije počevši od 11. ožujka 1998. godine, započinju mirovanje zastupničkih mandata slijedećim zastupnicima:

1. Mirku Bakoviću,
2. Filipu Andriću,
3. Mirku Mihaljeviću,
4. Drašku Daliću.

Članak 2.

Počevši od 11. ožujka 1998. godine mandat zastupnika u Skupštini Hercegbosanske županije počinaju obnašati:

1. Ivan Baćak,
2. Ranko Džeko,
3. Željko Pervan,
4. Stojan Vučemil.

Članak 3.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-15/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

* * *

Na temelju članka 35. Ustava Hercegbosanske županije donosim

ODLUKU
o proglašenju Zakona o izmjenama Zakona o prekršajima

Proglašavam Zakon o izmjenama Zakona o prekršajima, koji je donijela Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine u Tomislavgradu.

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Župan
Broj: 02-76/98
Kupres, 25. ožujka 1998. g.

Župan
Mirko Baković

* * *

ZAKON
O IZMJENAMA ZAKONA O PREKRŠAJIMA

Članak 1.

U Zakonu o prekršajima ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 2/97) u članku 244. stavak 3. iza riječi "sud" točka se briše i dodaju riječi: "u općoj sjednici".

Članak 2.

U članku 333. stavak 1. briše se.

Članak 3.

Članak 334. briše se.

Članak 4.

U članku 336. stavak 1. riječi "01. svibnja" zamjenjuju se riječima: "31. srpnja".

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština
Broj: 01-4-16/98
Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

Na temelju članka 35. Ustava Hercegbosanske županije donosim

ODLUKU
o proglašenju Zakona o osnovnom školstvu

Proglašavam Zakon o osnovnom školstvu, koji je donijela Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine u Tomislavgradu.

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Župan
Broj: 02-80/98
Kupres, 25. ožujka 1998. g.

Župan
Mirko Baković

* * *

Na temelju odjeljka III. članak 4. točka b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94) i članka 15. točka d) Ustava Hercegbosanske županije ("Narodne novine Hercegbosanske županije", br. 1/96) Skupština Županije donosi:

ZAKON
O OSNOVNOM ŠKOLSTVU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost osnovnog školstva kao dio jedinstvenog sustava školstva Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Županija).

Djelatnost osnovnog školstva od posebnog je društvenog interesa.

Djelatnost osnovnog školstva obuhvaća odgoj i obvezno školovanje, druge oblike školovanja djece i mladeži i školovanje odraslih osoba.

Članak 2.

Svrha je osnovnog školstva da učeniku omogući stjecanje znanja, pojmova, umijeća, stavova i navika potrebnih za život i rad ili daljnje školovanje.

Škola je dužna osigurati kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

Ciljevi su osnovnog školstva:

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

- da kod učenika potiče i razvija interes i samostalnost pri učenju i rješavanju zadaća, stvaralaštvo, moralnu svijest, estetski ukus i kriterij, samopouzdanje i odgovornost prema samome sebi i prirodi, društvenu, gospodarsku i političku svijest, snošljivost i sposobnost suradnje, poštivanje ljudskih prava, dostignuća i težnji;
- da učenika pouči pismenosti, komunikaciji, računu, znanstvenim i tehnološkim principima, kritičkom promatranju, razumno raspravljanju, razumijevanju svijeta u kojem živi i razumijevanju međusobne ovisnosti ljudi i prirode, pojedinaca i nacije.

Ciljevi i zadaće osnovnog školstva ostvaruju se prema utvrđenim nastavnim planovima i programima.

Članak 3.

Osnovno školovanje traje najmanje osam godina.

Osnovno školovanje obvezno je za svu djecu, u pravilu od šest do petnaest godina života.

Članak 4.

Osnovno školovanje obavljaju osnovne škole na temelju nastavnog plana i programa Županije.

Članak 5.

Nadzor nad provođenjem odredbi ovog Zakona obavlja Ministarstvo društvenih djelatnosti Županije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Stručno pedagoški nadzor nad radom osnovne škole obavlja Zavod za školstvo kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva (u daljnjem tekstu: Zavod za školstvo), u skladu s ovim zakonom.

II. POTREBE I INTERESI DRUŠTVA U OSNOVNOM ŠKOLSTVU**Članak 6.**

Potrebe i interesi društva u osnovnom školstvu utvrđuju se pedagoškim standardom.

Odluku o pedagoškom standardu donosi Vlada Županije.

Pedagoškim standardima se utvrđuje:

1. broj učitelja, stručnih suradnika i drugih radnika, njihovo permanentno usavršavanje i uvjeti njihova rada,
2. broj učenika u odjelu odnosno odgojnoj skupini,
3. školovanje djece s teškoćama u razvoju,
4. prijevoz učenika koji stanuju u naseljima udaljenim od škole,

5. školovanje darovitih učenika i učenika u umjetničkim programima,
6. rad vježbaonica za studente nastavnčkih fakulteta,
7. prehrana učenika,
8. osiguranje neophodnog prostora, opreme i nastavnih pomagala,
9. rad eksperimentalnih osnovnih škola i
10. informacijski sustav važan za osnovno školstvo u cjelini.

Članak 7.

Sredstva za ostvarivanje potreba interesa društva utvrđenim člankom 6. ovog Zakona osiguravaju se Proračunom Županije i proračunima općina.

U Proračunu Županije osiguravaju se sredstva za:

- plaće potrebnog broja učitelja, stručnih suradnika i drugih radnika, njihovo permanentno usavršavanje te za uvjete njihova rada;
- povećane troškove u školovanju darovitih učenika, učenika u umjetničkim programima, djece na jeziku naroda koji je u manjini u Županiji, djece s teškoćama u razvoju, te za programe rada vježbaonica i eksperimentalnih osnovnih škola,
- djelatnost organizacija i institucija i informacijske sustave koji su od interesa za osnovno školstvo u cjelini.

U općinskom proračunu osiguravaju se sredstva za:

- prijevoz učenika koji stanuju u naseljima udaljenim od škole,
- prehranu učenika,
- amortizaciju i materijalne troškove osnovnih škola.

Općinama koje vlastitim proračunom ne mogu osigurati sredstva iz stavka 4. ovoga članka razlika sredstava osigurava se u proračunu Županije po kriterijima koje će utvrditi Vlada Županije.

Članak 8.

Sredstva koja se u Proračunu osiguravaju za financiranje osnovnog školstva izdvajaju se na račun Ministarstva i njima raspolaže ovo tijelo.

Sredstva koja se u proračunima općina osiguravaju za financiranje osnovnog školstva izdvajaju se na račun općine i njima raspolaže nadležni općinski odjel.

Članak 9.

Općinsko vijeće može utvrditi potrebe i interese društva u osnovnom školstvu šire od pot-

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

reba utvrđenih županijskim pedagoškim standardom.

Sredstva za provođenje potreba iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se u proračunu općine.

III. DJELATNOST OSNOVNOG ŠKOLSTVA

1. Položaj, osnivanje i prestanak osnovne škole

Članak 10.

Osnovnu školu mogu osnovati predstavnička tijela Županije i jedinica lokalne samouprave prema usvojenoj mreži osnovnih škola i programu razvoja djelatnosti osnovnog školstva na svom području.

Osnovnu školu mogu zajednički osnovati dvije ili više jedinica lokalne samouprave.

Pod uvjetima utvrđenim člankom 13. ovog Zakona osnovnu školu mogu osnovati fizičke osobe i vjerske zajednice uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 11.

Osnovna škola ima pravo na pečat s grbom Županije.

Članak 12.

Mrežu osnovnih škola predlaže općinsko vijeće za svoje područje, a utvrđuje Vlada Županije uz pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Odlukom o mreži osnovnih škola utvrđuju se sjedišta osnovnih škola, statusna obilježja, nazivi škola; mjesta u kojima se izvode programi osnovnog školovanja i upisna područja iz kojih su učenici dužni pohađati školu.

Članak 13.

Osnovna škola može se osnovati kada je programom razvoja osnovnog školstva utvrđena potreba osnivanja osnovne škole.

Akt o osnivanju osnovne škole, pored općih uvjeta za osnivanje poduzeća, sadrži uvjete i način:

- ostvarivanje nastavnog plana i programa,
- osiguravanje odgovarajućih prostora, opreme i nastavnih pomagala,
- osiguravanje odgovarajućeg broja učitelja i stručnih suradnika,
- osiguravanje potrebnih financijskih sredstava.

Osnovna škola može započeti radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. i 2. ovog članka.

Članak 14.

Osnovna škola pored obavljanja djelatnosti za koju je osnovana, sudjeluje u organiziranju kulturnog života u mjesnoj zajednici i oblicima rada za ostvarivanje interesa mladih u slobodnom vremenu.

Osnovna škola dužna je surađivati s odgovarajućim službama za profesionalnu orijentaciju i razvijati oblik početnog profesionalnog informiranja učenika.

Članak 15.

Učenici se organiziraju u razredne odjele prema potrebi nastave.

Broj učenika i razrednih odjela u osnovnoj školi utvrđuje Ministarstvo.

Članak 16.

Osnovna škola i njezini područni razredni odjeli mogu biti ukinuti.

Akt o ukidanju osnovne škole i njezinih područnih razrednih odjela donosi općinsko vijeće na području kojeg je sjedište osnovne škole na prijedlog općinskog tijela uprave nadležnog za poslove školstva i uz suglasnost Vlade Županije.

Općinsko tijelo uprave dužno je predložiti donošenje akta o ukidanju kada utvrdi da:

- ne postoji društvena potreba za obavljanje djelatnosti osnovne škole, odnosno njezinih područnih razrednih odjela,
- osnovna škola, odnosno njezini područni razredni odjeli ne ispunjavaju zadaće osnovnog školstva.

Ako općinsko vijeće ne donese akt o ukidanju u roku od 60 dana od dana primitka prijedloga, takav akt može donijeti Ministarstvo.

Članak 17.

Ako općinsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva, prosvjetna inspekcija ili Zavod za školstvo utvrde da postoje nedostaci ili nepravilnosti u radu osnovne škole, naredit će se da se oni otklone u određenom roku.

Ako prosvjetna inspekcija ili općinsko tijelo nadležno za poslove školstva utvrde da ne postoje uvjeti za rad osnovne škole odnosno njezinih područnih razrednih odjela, odredit će rok u kojem je škola dužna ispuniti potrebne uvjete.

Ako osnovna škola u određenom roku ne ispuni potrebite uvjete prema stavku 2. ovog članka, Ministarstvo će zabraniti njezin rad.

Članak 18.

U slučaju ukidanja ili zabrane rada osnovne škole, organ koji je donio odluku o ukidanju ili

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

zabrani rada škole mora zatečenim učenicima osigurati školovanje u drugoj osnovnoj školi.

2. Nastavni plan i program i organiziranje nastave**Članak 19.**

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo.

Nastavnim planom utvrđuju se: obvezni i izborni predmeti, njihov raspored po razredima, tjedni broj nastavnih sati po predmetima i ukupni tjedni i godišnji broj nastavnih sati i izvannastavne djelatnosti.

Programom se utvrđuju sadržaji, cilj i zadaće obveznih i izbornih predmeta.

Izborni predmeti obvezni su za sve učenike koji se za njih opredijele.

Članak 20.

Odgovaj i školovanje djece u izvanškolskim djelatnostima, ako se ostvaruje u sporazumu sa školom, priznaje se učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Članak 21.

Osnovna škola radi na temelju godišnjeg programa rada.

Godišnjim programom rada utvrđuju se mjesta, vrijeme, način i nositelj njegova ostvarivanja.

Godišnji program rada donosi školski odbor na prijedlog učiteljskog vijeća do 30. rujna tekuće školske godine.

Članak 22.

Nastava u osnovnim školama izvodi se na hrvatskom jeziku.

Članak 23.

Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima ima pravo završiti osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog.

U tijeku jedne školske godine učenik može završiti dva razreda.

Uvjeta i postupak pod kojim učenik može završiti osnovnu školu u kraćem vremenu propisuje Ministarstvo.

Članak 24.

Učenici mogu stjecati osnovno glazbeno, plesno i sportsko školovanje po posebnim programima u osnovnim školama i u posebnim školama. Posebne programe i uvjeta za njihovo izvođenje utvrđuje Ministarstvo.

Na osnivanje i početak rada posebnih škola za izvođenje programa, osnovnog glazbenog, plesnog i sportskog školovanja, odgovarajuće se primjenjuje članak 13. ovog Zakona.

Članak 25.

Osnovna škola može osnovati učeničku zadrugu ili učenička društva kao oblik izvannastavne djelatnosti učenika, te organizirati drugi društveno koristan rad učenika.

Okvirnim planom i programom izvannastavnih aktivnosti sukladno Zakonu o osnovnom školstvu te Zakonu o športu daje se poseban značaj športu djece kao temelju svekolikog športa. Školski športski klubovi su oblik izvannastavnih aktivnosti tjelesne i zdravstvene kulture kao dio ukupne odgojno-obrazovne djelatnosti škole i obvezni dio njezina godišnjeg programa rada.

Ministarstvo će propisati Naputak o radu školskih športskih klubova.

Osnovna škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika u učeničkoj zadruzi i učeničkom društvu.

Sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učeničke zadruge i društva posebno se evidentiraju, a mogu se koristiti isključivo za rad zadruge i društva.

Članak 26.

U suradnji sa drugim činiteljima osnovna škola treba u okviru svojih mogućnosti osigurati da svi učenici tijekom osnovnog školovanja nauče plivati.

Članak 27.

Normative prostora, opreme i nastavnih pomagala u osnovnoj školi utvrđuje Ministarstvo.

U osnovnoj školi koriste se samo udžbenici koje odobri Ministarstvo.

Svaka škola može imati školsku knjižnicu.

Djelatnost školske knjižnice sastavni je dio odgojno-obrazovnog procesa.

Članak 28.

Radno vrijeme osnovne škole može biti organizirano poludnevno, produljeno ili cjelodnevno u skladu s kriterijima koje utvrđuje Ministarstvo.

Članak 29.

Nastava se organizira po razredima, a neposredno obavlja u razrednim odjelima i odgojno-obrazovnim grupama.

Za učenike od I. do IV. razreda nastava se organizira kao razredna, a za učenike od V. do VIII. razreda kao predmetna.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Za učenike razredne nastave predmetna nastava može se organizirati iz jezika i kulture manjinskog naroda, te stranog jezika i odgojnih područja (likovna, glazbena i tjelesna kultura).

Članak 30.

Za učenike koji imaju teškoće u svladavanju programa osnovna škola dužna je organizirati dopunsku nastavu.

Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme dok je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Članak 31.

Razredni odjel se formira od učenika istog razreda, a kombinirani razredni odjel od učenika I. do IV. razreda.

U planinskim predjelima mogu se organizirati i kombinirani razredni odjeli od učenika V. do VIII. razreda, uz prethodno mišljenje Zavoda za školstvo.

U osnovnim školama u planinskim područjima u kojima postoji kombinirani razredni odjel od V. do VIII. razreda nastavu iz pojedinih predmeta u tim odjelima mogu izvoditi i učitelji drugih predmeta, uz suglasnost Zavoda za školstvo.

Članak 32.

Učenik razredne nastave može biti opterećen s najviše četiri sata redovne nastave dnevno, a učenik predmetne nastave s najviše pet sati redovne nastave dnevno.

Nastavni sat traje 45 minuta.

Pod redovnom nastavom ne smatraju se izborni predmeti i izvannastavne djelatnosti.

Učenik razredne nastave može biti opterećen sa svim oblicima rada najviše 25 sati tjedno, a učenik predmetne nastave najviše 30 sati tjedno.

Članak 33.

Nastava u osnovnoj školi izvodi se u pet radnih dana tjedno.

Osnovna škola može izvoditi nastavu i u šest radnih dana tjedno, ako radi u više od dvije smjene.

Izuzetno ukoliko to izvanredne okolnosti zahtijevaju ravnatelj škole može odlučiti da trajanje nastavnog sata, dnevne i tjedne nastave može trajati i kraće vrijeme od propisanog u članku 32. odnosno i dulje kako bi se nadoknadilo izgubljeno vrijeme nastave.

Članak 34.

Školska godina počinje 1. rujna, a završava 31. kolovoza naredne godine.

O postojanju izvanrednih okolnosti koje utječu na početak i završetak školske godine odlučuje Ministarstvo.

Školska godina organizira se po obrazovnim razdobljima.

Tijekom školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.

Nastavna godina, odnosno početak i završetak nastave, obrazovna razdoblja, broj radnih dana i odmori učenika propisuje se posebnim kalendarom koji donosi Ministarstvo.

Članak 35.

Osnovna škola može biti vježbaonica za studente nastavničkih fakulteta.

Pobliže odredbe o uvjetima, načinu rada, kadrovima te mreži vježbaonica utvrđuje Ministarstvo na prijedlog nastavničkih fakulteta u Županiji ili izvan Županije.

Članak 36.

U prvi razred osnovne škole upisuju se djeca koja do 1. travnja tekuće godine imaju navršених šest godina života.

Prije upisa u prvi razred osnovne škole obvezno je utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta. Psihofizičko stanje djeteta utvrđuje se komisijski. Komisiju čine liječnik, psihologpedagog i učitelj.

Za dijete koje do 1. travnja tekuće godine ne navršava šest godina života, roditelj ili staratelj može podnijeti zahtjev nadležnom općinskom odjelu da dijete može uvrstiti u popis djece dorašle za upis u osnovnu školu kako bi komisija utvrdila je li dijete sposobno za školu.

Članak 37.

Roditelji, odnosno staratelji, dužni su u propisanom roku upisati dijete u osnovnu školu, brinuti se da redovito pohađa nastavu i obavlja druge školske obveze.

Osnovna škola dužna je obavijestiti nadležni općinski odjel o školskim obveznicima koji se nisu upisali, odnosno koji redovno ne pohađaju školu.

Članak 38.

Općina je dužna organizirati prijevoz učenika za udaljenost veću od četiri kilometra.

Za učenike s teškoćama u razvoju osigurava se prijevoz bez obzira na udaljenost.

Prijevoz učenika može se organizirati u sklopu redovitog javnog ili posebnog organiziranog prijevoza.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 39.

Učenik prelazi iz jedne u drugu osnovnu školu na temelju svjedodžbe prevodnice.

Osnovna škola iz koje učenik odlazi izdaje svjedodžbu prevodnicu i ispisuje učenika u roku sedam dana od dana primitka obavijesti o upisu učenika u drugu osnovnu školu.

Članak 40.

Učenik osnovne škole za vrijeme obveze školovanja ne može biti isključen iz škole.

Članak 41.

Učenik osnovne škole može prijeći u drugu osnovnu školu na zahtjev roditelja ili staratelja, odnosno na prijedlog učiteljskog vijeća osnovne škole iz koje prelazi, a uz suglasnost učiteljskog vijeća škole u koju prelazi, o čemu odluke donose ravnatelj obje škole.

Članak 42.

Učeniku koji navrší petnaest godina života prestaje obveza osnovnog školovanja istekom školske godine.

Članak 43.

Učenici se ocjenjuju iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja. Ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuju se bročano. Ocjena iz vladanja utvrđuje se opisno.

Tijekom obrazovnog razdoblja učenik mora biti ocijenjen iz svakog nastavnog predmeta najmanje dva puta.

Na kraju nastavne godine utvrđuje se opći uspjeh učenika.

U ocjenjivanju uspjeha učenika sudjeluju: učitelj, razrednik, razredno vijeće i učiteljsko vijeće.

Način ocjenjivanja i praćenja učenika propisuje Ministarstvo.

Članak 44.

Ocjena učenika u pojedinim nastavnim predmetima utvrđuje se kao: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Sve su ocjene osim ocjene nedovoljan (1) prolazne.

Članak 45.

Učeniku koji je ocijenjen iz svih nastavnih predmeta utvrđuje se opći uspjeh.

Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učenik je postigao opći uspjeh:

- a) odličan - ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50
- b) vrlo dobar - ako ima srednju ocjenu od 3,50 do 4,49
- c) dobar - ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49
- d) dovoljan - ako ima srednju ocjenu 2 do 2,49
- e) nedovoljan - ako ima najmanje jednu nedovoljan (1) ocjenu.

Srednja ocjena utvrđuje se kao aritmetička sredina pozitivnih ocjena iz svakog nastavnog predmeta.

Opći uspjeh učenika od petog do osmog razreda utvrđuje, na prijedlog razrednika, razredno vijeće.

Opći uspjeh učenika od prvog do četvrtog razreda utvrđuje razredni učitelj.

Članak 46.

Učenici koji na kraju školske godine imaju pozitivne ocjene iz svakog nastavnog predmeta prelaze u viši razred.

Članak 47.

Učenici VIII. razreda koji na kraju školske godine imaju pozitivne ocjene iz svakog nastavnog predmeta završili su s uspjehom osnovnu školu.

Članak 48.

Izuzetno od odredbe članka 46. ovog Zakona u viši razred mogu prijeći i učenici od I. do III. razreda koji na kraju nastavne godine iz najviše jednog nastavnog predmeta imaju ocjenu nedovoljan (1).

Učenik ne može prijeći dva puta u viši razred ako ima ocjenu nedovoljan (1) iz istog predmeta.

Odluka o prelasku učenika u viši razred iz stavka 1. ovoga članka donosi na prijedlog razrednog učitelja učiteljsko vijeće.

Učenicima koji su prešli u viši razred s nedovoljnom ocjenom priznaje se da su završili razred.

Učenici od I. do IV. razreda s teškoćama u razvoju ne ponavljaju razred, nego prelaze u viši razred i nastavljaju sa svladavanjem prilagođenog programa, a od V. do VIII. razreda mogu ponavljati razred ako nisu po mišljenju defektologa, drugih stručnih suradnika i razrednog vijeća svladali prilagođeni program ili program posebne grupe u okviru redovite škole.

Članak 49.

Učenici od IV. do VIII. razreda koji na kraju nastavne godine imaju ocjenu nedovoljan (1) iz

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

najviše dva nastavna predmeta upućuju se na popravni ispit.

Učenici koji ne pristupe polaganju popravnog ispita ili ne polože popravni ispit ponavljaju razred.

Popravni ispit polaže se pred ispitnom komisijom krajem kolovoza. Članove ispitne komisije imenuje učiteljsko vijeće.

Članak 50.

Učenik koji zbog opravdanog razloga nije mogao redovito pohađati nastavu ili nije ocijenjen iz najmanje jednog predmeta ima pravo polagati razredni ili predmetni ispit.

Razredni ili predmetni ispit može se polagati u ispitnim rokovima u skladu sa statutom škole.

Ispit se polaže pred ispitnom komisijom. Ispit se može ponoviti najviše dva puta.

Razloge, način i vrijeme polaganja razrednih i predmetnih ispita propisuje Ministarstvo.

Članak 51.

Učeniku se kod upisa u osnovnu školu izdaje učenička knjižica.

U učeničkoj knjižici evidentira se uspjeh u tijeku nastave i druga zapažanja o njegovu radu.

Učenicima od I. do IV. razreda u učeničkoj knjižici evidentira se i uspjeh na kraju nastavne godine.

Učenicima od V. do VIII. razreda na kraju nastavne godine izdaje se svjedodžba o ostvarenom uspjehu.

Svjedodžba VIII. razreda je javna isprava o završetku osnovne škole.

Članak 52.

Roditelj, odnosno staratelj učenika koji nije zadovoljan ocjenom koju je na kraju nastave utvrdio razredni učitelj ili razredno vijeće, ima pravo u roku od tri dana pismene obavijesti o uspjehu učenika podnijeti zahtjev učiteljskom vijeću da ono preispita i utvrdi ocjenu učenika. Odluka učiteljskog vijeća je konačna.

Članak 53.

Osnovno školovanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju provodi se u osnovnoj školi uz odgovarajuću primjenu individualiziranih postupaka i produženih stručnih tretmana, a kada je to nužno u posebnim odgojno-obrazovnim grupama i razrednim odjelima u okviru škole.

Škole, uvjete i način ostvarivanja grupa i razrednih odjela iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje organ uprave nadležan za poslove školstva općine prema kriterijima koje donosi Ministarstvo.

Članak 54.

Izuzetno od odredaba članka 53. ovog Zakona za djecu s većim teškoćama u razvoju osnovno školovanje obavlja se u posebnim organizacijama odgoja i obrazovanja, a može se obavljati i u drugim organizacijama. Takva se djeca mogu školovati do 21. godine života.

Sadržaj i način školovanja iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo.

Članak 55.

Za učenike kod kojih u tijeku školovanja nastupe teškoće koje onemogućavaju daljnje školovanje pod redovitim uvjetima provodi se postupak u skladu s odgovarajućim odredbama akta iz članka 36. ovoga Zakona.

Članak 56.

Za djecu i mladež koja su iz zdravstvenih ili drugih razloga smještena u organizacije zdravstva ili organizacije socijalne skrbi organizira se osnovno školovanje prema redovnim ili posebnim uvjetima.

Obrazovni rad s djecom ili mladeži iz stavka 1. ovoga članka obavlja organizacija u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola.

Za djecu koja zbog kroničnih bolesti ne mogu pohađati osnovnu školu, odgojno-obrazovni rad organizira najbliža škola i provodi ga putem stručne pomoći koju djetetu pružaju učitelji i stručni suradnici škole.

Članak 57.

Prema učenicima primjenjuju se pedagoške mjere.

Pedagoške su mjere: usmena i pismena pohvala, te opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu.

Način, postupak i organi za donošenje pedagoških mjera utvrđuju se općim aktom škole.

Protiv izvršenih pedagoških mjera roditelj, odnosno staratelj učenika ima pravo žalbe u skladu s općim aktom škole.

**IV. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA SKRB
UČENIKA****Članak 58.**

Osnovne škole, a posebno učitelj i stručni suradnici dužni su voditi brigu o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati organizacije zdravstva i roditelje odnosno staratelje.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Članak 59.

Oblici i način ostvarivanja zdravstvene skrbi učenika osnovne škole provodi se prema propisima iz zdravstva.

Članak 60.

Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje štetilo njegovu zdravlju, oslobađa se privremeno ili trajno sudjelovanja u toj aktivnosti.

Na prijedlog nadležnog organa zdravstva odluku o oslobađanju učenika donosi učiteljsko vijeće.

Članak 61.

Osnovne škole dužne su organizirati prehranu za učenike dok borave u školi.

Članak 62.

Osnovne škole dužne su s organima socijalne skrbi pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje uzroka i posljedica socijalnih problema i pojava kod učenika.

V. UČITELJI I STRUČNI SURADNICI**Članak 63.**

Nastavni rad u osnovnoj školi izvode učitelji i stručni suradnici koji pored općih uvjeta utvrđenih posebnim zakonom:

- 1) imaju odgovarajuću stručnu i pedagošku spremu prema odredbama ovog Zakona i drugih propisa,
- 2) mogu izvoditi nastavu na hrvatskom jeziku,
- 3) ispunjavaju zdravstvene uvjete potrebne za izvođenje nastave,
- 4) imaju položen stručni ispit.

Članak 64.

Učitelj i stručni suradnici ne mogu biti osobe koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo protiv dostojanstva ličnosti i morala, kazneno djelo protiv braka i obitelji, kazneno djelo protiv života i tijela i kazneno djelo protiv države.

Članak 65.

Nastavu od I. do VIII. razreda izvode učitelji. Poslove učitelja u razrednoj nastavi može obavljati osoba koja ima najmanje odgovarajuću višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 63. ovog Zakona.

Poslove učitelja u predmetnoj nastavi može obavljati osoba koja ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 63. ovog Zakona.

Izuzetno, nastavu glazbenog odgoja može izvoditi osoba koja ima odgovarajuću srednju stručnu spremu, odgovarajuće pedagoško obrazovanje i ispunjava uvjete iz članka 63. ovog Zakona.

Članak 66.

Stručni suradnici u osnovnoj školi su: pedagog, psiholog, defektolog, zdravstveni radnik, socijalni radnik i knjižničar.

Za stručnog suradnika može biti izabrana osoba koja ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 63. ovog Zakona.

Članak 67.

Učitelj i stručni suradnici biraju se na temelju javnog natječaja.

Javni natječaj raspisuje školski odbor.

Radnici iz stavka 1. ovoga članka mogu zasnovati radni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja, pod uvjetom da rad ne traje dulje od 90 dana u tijeku godine.

Odluku o zasnivanju radnog odnosa donosi školski odbor na prijedlog ravnatelja škole.

Članak 68.

Učitelj i stručni suradnici bez radnog iskustva zasnivaju radni odnos kao pripravnici. Osnovna škola može osobama bez radnog iskustva omogućiti osposobljavanje i bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).

Pripravnički staž traje najdulje godinu dana, ali ne kraće od nastavne godine. Nakon obavljenog pripravničkog staža pripravnik polaže stručni ispit.

Pripravniku koji ne polaže stručni ispit u roku od šest mjeseci od dana kada mu je istekao pripravnički staž prestaje radni odnos u osnovnoj školi.

Program pripravničkog staža donosi Ministarstvo.

Članak 69.

Tjedno radno vrijeme učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi iznosi 42 sata.

Članak 70.

Rad učitelja i stručnih suradnika prati se i ocjenjuje.

Učitelji mogu napredovati u struci i stjecati zvanje: mentor i savjetnik.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Postupak, način i uvjete ocjenjivanja i napredovanja učitelja propisuje ministar.

Učitelju i stručnom suradniku za kojeg se na temelju praćenja i ocjenjivanja utvrdi da ne može dalje obavljati odgojno-obrazovni rad s učenicima prestaje radni odnos u osnovnoj školi.

Odluku iz stavka 4. ovog članka donosi školski odbor.

Članak 71.

Učitelju i stručnom suradniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je ispunio uvjete za prestanak radnog odnosa prema propisima o radnim odnosima.

Članak 72.

Učitelj i stručni suradnici imaju pravo i dužnost stručnog i pedagoškog usavršavanja.

Program i organizaciju obveznih oblika usavršavanja propisuje Zavod za školstvo.

Članak 73.

Radnici osnovne škole moraju se obvezno liječnički pregledati svake tri godine.

Ako ravnatelj ocijeni da je djelatniku narušeno psiho-fizičko zdravlje u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost donijet će odluku o njegovu upućivanju na liječnički pregled i prije isteka roka iz stavka 1. ovog članka. Djelatniku koji odbije izvršiti odluku o upućivanju na liječnički pregled prestaje radni odnos.

Ako se liječničkim nalazom utvrdi da je psihičko ili fizičko zdravlje učitelja bitno narušeno i bitno umanjuje njegovu sposobnost za obavljanje odgojno-obrazovnog rada, ravnatelj će donijeti odluku o oslobađanju učitelja od neposrednog odgojno-obrazovnog rada.

Osnovna škola je dužna učitelja iz stavka 3. ovog članka rasporediti na drugo odgovarajuće mjesto prema njegovoj preostaloj sposobnosti. Ako učitelj odbije raspored, prestaje mu radni odnos.

VI. OSNOVNO ŠKOLOVANJE ODRASLIH**Članak 74.**

Odrasli mogu steći osnovno školovanje pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Osnovno obrazovanje odraslih provodi se u osnovnim školama po posebnom programu i uvjetima koje utvrdi Ministarstvo.

Članak 75.

Troškove osnovnog školovanja odraslih snosi neposredno polaznik tog školovanja.

VII. UPRAVLJANJE ŠKOLOM**Članak 76.**

Osnovna škola ima statut.

Statut škole donosi školski odbor.

Suglasnost na statut daje općinsko vijeće.

Članak 77.

Osnovnom školom upravljaju ravnatelj škole i školski odbor.

Školski odbor ima položaj i ovlaštenja organa upravljanja, a ravnatelj poslovnog organa i pedagoškog rukovoditelja u skladu sa Zakonom.

Djelokrug i način odlučivanja ravnatelja i školskog odbora utvrđuje se statutom škole.

Članak 78.

Za ravnatelja osnovne škole može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete za učitelja ili stručnog suradnika, a imenuje ga školski odbor uz suglasnost osnivača i Ministarstva.

Ako prijedlog za imenovanje ne bude dostavljen ministru na suglasnost, najkasnije dva mjeseca od isteka natječajnog roka, odnosno kad ministar uskrati suglasnost, sam će imenovati ravnatelja.

Ako na temelju natječaja ravnatelj ne bude izabran, školski odbor će imenovati vršitelja dužnosti, ali najdulje do godinu dana, uz suglasnost osnivača i ministra.

Članak 79.

Školski odbor broji od 7 do 15 članova.

Najmanje polovica ukupnog broja članova školskog odbora bira se iz reda učitelja i stručnih suradnika.

Natpolovični broj članova školskog odbora bira osnivač, a ostali se biraju iz reda učitelja, stručnih suradnika i roditelja.

Članovi školskog odbora biraju se na vrijeme od četiri godine, a odluke se donose izjašnjavanjem većine članova školskog odbora.

Stručni organi u osnovnoj školi jesu: učiteljsko vijeće, razredno vijeće i razrednik.

Djelokrug stručnih organa utvrđuje se statutom osnovne škole.

Statutom osnovne škole pobliže se utvrđuje vrsta stručne spreme i drugi uvjeti koje mora ispunjavati tajnik.

VIII. OBVEZNA DOKUMENTACIJA**Članak 80.**

Osnovne škole vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Obrazac pedagoške dokumentacije i evidencije (učeničku knjižicu, svjedodžbu prevodnicu, matičnu knjigu, dnevnik rada, imenik učenika i spomenicu škole) propisuje Ministarstvo.

Matična knjiga, svjedodžbe i učenička knjižica jesu javne isprave.

Članak 81.

Osnovna škola trajno čuva matičnu knjigu i spomenicu škole.

Imenik i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

IX. KAZNE NE ODREDBE**Članak 82.**

Novčanom kaznom od 500 do 3.000 DEM u protuvrijednosti u hrvatskim kunama po srednjem tečaju, koji primjenjuje i objavljuje Ministarstvo financija kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. Ako započne s radom prije nego je dobila suglasnost Ministarstva (članak 13.),
2. Ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (članak 19.),
3. Ako sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učenika ne koristi isključivo za rad zadruga i društva (članak 25.),
4. Ako se u školi upotrebljavaju udžbenici koje nije odobrio nadležni organ (članak 27.),
5. Ako bez odluke nadležnog organa prekine nastavu (članak 34.),
6. Ako upiše učenika bez prevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao (članak 39.),
7. Ako ne osigura liječničke preglede za djetlatnike svake 3. godine (članak 73.).

Za prekršaje iz stavka 1. ovog članka kaznit će se odgovorna osoba u osnovnoj školi novčanom kaznom od 300 do 1.000 DEM u protuvrijednosti u hrvatskim kunama po srednjem tečaju.

Članak 83.

Novčanom kaznom od 100 do 500 DEM u protuvrijednosti u hrvatskim kunama kaznit će se za prekršaj roditelj ili staratelj koji u propisanom roku ne upiše dijete u osnovnu školu (članak 37.).

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 84.**

Učitelj, stručni suradnik osnovne škole koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno

vrijeme, a nemaju stručnu spremu propisanu ovim Zakonom, mogu nastaviti s obavljanjem poslova svog radnog mjesta pod uvjetom da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steknu propisanu stručnu spremu.

Članak 85.

Provedbene propise iz ovog Zakona dužno je donijeti Ministarstvo, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 86.

Osnovne škole dužne su uskladiti svoje poslovanje i opće akte o odredbama ovog Zakona u roku dva mjeseca od dana njezina stupanja na snagu.

Osnovne škole dužne su obaviti izbor ravnatelja prema odredbama ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 87.

Zakon stupa na snagu nakon objavljivanja u "Narodnim novinama Hercegbosanske županije".

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
Skupština

Broj: 01-4-17/98

Tomislavgrad, 11. ožujka 1998. g.

Predsjednik
Mijo Tokić

* * *

OGLASNI DIO - UPIS U SUDSKI REGISTAR

Županijski sud u Livnu rješenjem br. U/I-12/98, upisao je u sudski registar osnivanje društva jedne osobe "S.D.C.-RADIUS" Livno.

Osoba ovlaštena za zastupanje: Slobodan Ćubela, direktor društva zastupa i predstavlja društvo u unutarnjem i vanjskotrgovinskom poslovanju bez ograničenja. Poduzeće u pravnom prometu s trećim osobama nastupa bez ograničenja za svoje obveze odgovara svom svojom imovinom.

Djelatnost društva:

- trgovina na veliko i malo, trgovina u tranzitu, trgovina putem akvizitera i pokretnih prodavaonica
- trgovina na veliko i malo prehrambenim proizvodima,
- trgovina na veliko i malo prehrambenim proizvodima, osim gotovih lijekova, medi-